

สภาพการผลิตและสภาพการตลาดของอุตสาหกรรมอิฐมอญ
ระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและอ่างทอง

สภาพการผลิตของอุตสาหกรรมอิฐมอญ

สภาพการผลิตอิฐมอญระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่ได้ทำการสำรวจพิจารณาตามลำดับต่อไปนี้ได้แก่

1. ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับโรงงานผลิตอิฐมอญ
2. ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการผลิตอิฐมอญ
3. ลักษณะการผลิตและปริมาณผลผลิต และปริมาณผลผลิตที่สูญเสีย
4. ประสิทธิภาพการผลิต

1. ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับโรงงานผลิตอิฐมอญ

โรงงานผลิตอิฐมอญ มีรายละเอียดเกี่ยวกับพื้นที่โรงงาน ขนาดการผลิต ปริมาณผลผลิต และระยะเวลาในการผลิตอิฐมอญ ดังนี้

ผู้วิจัยได้เลือกสำรวจโรงงานอิฐมอญที่มีขนาดการผลิตที่นิยมกันในเขตที่สำรวจ โรงงานที่สำรวจมี 3 ขนาดการผลิต มีรายละเอียด ดังนี้

ก. โรงงานขนาดการผลิตที่ 1 ปริมาณการผลิตตั้งแต่ 25,000 - 30,000 ก้อน มีโรงงานจำนวน 16 โรงงาน พื้นที่ที่ใช้ในการประกอบการผลิตมีเนื้อที่โดยเฉลี่ย โรงงานละ 316.25 ตารางวา ขนาดการผลิตต่อเตารวม 870,000 ก้อน ขนาดการผลิตต่อเตาโดยเฉลี่ย โรงงานละ 54,375 ก้อน ปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยต่อเตาโรงงานละ 28,125 ก้อน ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อปีโรงงานละ 393,750 ก้อน จำนวนเตาที่ผลิตได้ใน 1 ปีมี 14 เตา ระยะเวลาในการผลิตต่อเตาประมาณ 19 - 22 วัน โดยเฉลี่ยเตาละ 20 วัน (ตารางที่ 4 - 1)

ตารางที่ 4 - 1 รายละเอียดเกี่ยวกับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ประเภทงบอุดหนุน

ปีงบประมาณ งบอุดหนุน ชนิดที่	ประเภทงบอุดหนุน	จำนวนโครงการ - ส่วนต่าง (๒๖)	พื้นที่โครงการ		ขนาดการสนับสนุนต่อคน		ปริมาณสนับสนุนต่อคน		จำนวน คนต่อ โครงการ (๒๗/๒)	รวมจำนวนโครงการ สนับสนุนต่อคน		ปริมาณ สนับสนุน ต่อคน (๒๘)
			รวม (๒๖.๑)	เฉลี่ยต่อ โครงการ (๒๖.๒)	รวม (๒๗.๑)	เฉลี่ยต่อ โครงการ (๒๗.๒)	รวม (๒๗.๓)	เฉลี่ย ต่อคน (๒๗.๔)				
1	ตั้งแต่ 25,000 - 30,000 บาท	16	5,060	316.25	870,000	54,375	450,000	28,125	14	19 - 22	20	393,750
2	ตั้งแต่ 30,001 - 70,000 บาท	16	6,670	416.88	1,000,000	62,500	809,000	50,563	12	22 - 25	23	606,756
3	ตั้งแต่ 70,001 บาท- ขึ้นไป	16	11,760	735.00	3,020,000	188,750	2,290,000	143,125	10	23 - 31	26	1,431,250
รวม		48	23,490	1,468.13	4,890,000	305,625	3,549,000	221,813	36		23	2,431,756

1 จำนวนเฉลี่ย = $\frac{\text{จำนวนรวม}}{\text{จำนวนโครงการ}}$
 ส่วนต่าง
 ๒๖.๑ = $\frac{5,060}{16} = 316.25$ บาท

2 ปริมาณสนับสนุนต่อคน = ปริมาณสนับสนุนต่อคน x จำนวนคนต่อคน
 ส่วนต่าง
 ๒๗.๑ = $28,125 \times 14 = 393,750$ บาท

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข. โรงงานขนาดการผลิตที่ 2 ปริมาณการผลิตตั้งแต่ 30,001 - 70,000 ก้อน มีจำนวน 16 โรงงาน พื้นที่ที่ใช้ในการประกอบการผลิตมีเนื้อที่โดยเฉลี่ยโรงงานละ 416.88 ตารางวา ขนาดการผลิตต่อเตา รวม 1,000,000 ก้อน ขนาดการผลิตต่อเตาโดยเฉลี่ยโรงงานละ 62,500 ก้อน ปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยต่อเตาโรงงานละ 50,563 ก้อน ปริมาณผลผลิตต่อปีโรงงานละ 606,756 ก้อน จำนวนเตาที่ผลิตได้ใน 1 ปีมี 12 เตา ระยะเวลาในการผลิตต่อเตาประมาณ 22 - 25 วัน โดยเฉลี่ยเตาละ 23 วัน (ตารางที่ 4 - 1)

ค. โรงงานขนาดการผลิตที่ 3 ปริมาณการผลิตตั้งแต่ 70,001 ก้อนขึ้นไป มีจำนวน 16 โรงงาน พื้นที่ที่ใช้ในการประกอบการผลิตมีเนื้อที่โดยเฉลี่ยโรงงานละ 735 ตารางวา ขนาดการผลิตต่อเตา รวม 3,020,000 ก้อน ขนาดการผลิตต่อเตาโดยเฉลี่ยโรงงานละ 188,750 ก้อน ปริมาณผลผลิตโดยเฉลี่ยต่อเตาโรงงานละ 143,125 ก้อน ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อปีโรงงานละ 1,431,250 ก้อน จำนวนเตาที่ผลิตได้ใน 1 ปีมี 10 เตา ระยะเวลาในการผลิตต่อเตาประมาณ 23 - 31 วัน โดยเฉลี่ยเตาละ 26 วัน (ตารางที่ 4 - 1)

2. ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการผลิตอิฐมอม

ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการผลิตอิฐมอมระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือน พิจารณาได้ตามลำดับต่อไปนี้ คือ ผู้ประกอบการ เตาเผาและเครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิตอิฐมอม วัตถุดิบ แรงงาน และทุน ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการผลิตมีรายละเอียด ดังนี้

ก. ผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการหมายถึง เจ้าของโรงงานผลิตอิฐมอม หรือผู้ผลิตอิฐมอม ในวิสัยฉบับนี้จะใช้คำว่า ผู้ผลิต ผู้ประกอบการที่สำรวจมีจำนวน 48 ราย สถานที่ตั้งของโรงงานอยู่ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา 14 ราย เป็นร้อยละ 29.17. อำเภอ บางบาล 16 ราย เป็นร้อยละ 33.33 อำเภอนครหลวง 5 ราย เป็นร้อยละ 10.42 อำเภอบางปะหัน 7 ราย เป็นร้อยละ 14.58 และอำเภอป่าโมก 6 ราย เป็นร้อยละ 12.50 ของจำนวนผู้ประกอบการทั้งสิ้น (ตารางที่ 4 - 2)

ตารางที่ 4 - 2 จำนวนผู้ประกอบการแยกตามสถานที่ตั้งโรงงานอิฐมอญ

<u>ที่ตั้งโรงงาน</u>	<u>จำนวน (คน)</u>	<u>ร้อยละ</u>
อำเภอพระนครศรีอยุธยา	14	29.17
อำเภอบางบาล	16	33.33
อำเภอนครหลวง	5	10.42
อำเภอบางปะหัน	7	14.58
อำเภอป่าโมก	6	12.50
รวม	<u>48</u>	<u>100.00</u>

จากการสำรวจและสัมภาษณ์ได้ศึกษาผู้ประกอบการเกี่ยวกับลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปของผู้ประกอบการผลิต เช่น จำนวนคนในครัวเรือน จำนวนแรงงานคนในครัวเรือนที่ช่วยผลิตอิฐมอญ เพศ อายุ การศึกษา ปะລบการณ์ในการผลิตอิฐมอญ สาเหตุที่มาของการประกอบการผลิตอิฐมอญ จุดเริ่มต้นการเรยนรู้กรรมวิธีการผลิต และอาชีพก่อนที่จะมาประกอบอุตสาหกรรมอิฐมอญ มีรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปของผู้ประกอบการผลิตอิฐมอญ ดังนี้ (ตารางที่ 4 - 3)

จำนวนคนในครัวเรือน และจำนวนคนในครัวเรือนที่ช่วยผลิตอิฐมอญ

จำนวนคนในครัวเรือนของโรงงานหนึ่ง ๆ จะมีคนในครัวเรือนโดยเฉลี่ยครัวเรือนละ 5.61 คน ในจำนวนนี้เป็นคนในครัวเรือนที่ช่วยผลิตอิฐมอญเฉลี่ยครัวเรือนละ 2.94 คนหรือร้อยละ 52.41 ของจำนวนคนในครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อครัวเรือน และจากการสังเกตพบว่าครัวเรือนที่มีคนมากจะมีคนในครัวเรือนช่วยผลิตอิฐมอญเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย (ตารางที่ 4 - 3 ข้อ 1 และ 2)

เพศ ระดับอายุ และการศึกษาของผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ 58.33 เป็นเพศหญิง และส่วนน้อยร้อยละ 41.67 เป็นเพศชาย (ตารางที่ 4 - 2 ข้อ 3)

ตารางที่ 4 - 3 แสดงลักษณะทั่วไปของบัญชีประกอบการบัญชีรวมของศูนย์บริการรวมในครัวเรือน

รายละเอียดของบัญชี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. จำนวนครัวเรือนโดยเฉลี่ยคือครัวเรือน	5,61	100.00
2. จำนวนครัวเรือนในครัวเรือนโดยเฉลี่ยคือครัวเรือน	2,94	52.41
3. เพื่อดูบัญชีประกอบการ	28	58.33
ชาย	20	41.67
รวม	48	100.00
4. เพื่อดูบัญชีประกอบการ		
ต่ำกว่า 25 ปี	3	6.25
26 - 35 ปี	10	20.83
36 - 45 ปี	11	22.92
46 - 55 ปี	20	41.67
56 ปีขึ้นไป	4	8.33
รวม	48	100.00
5. เพื่อดูการศึกษาระดับประถมศึกษา		
ไม่รู้หนังสือ	4	8.33
ประถมศึกษาปีที่ 1 - 4	40	83.33
ประถมศึกษาปีที่ 6 หรือประถมศึกษาปีที่ 7	2	4.17
มัธยมศึกษาปีที่ 3	2	4.17
รวม	48	100.00
6. การประกอบอาชีพการเกษตร		
อาชีพหลัก	17	35.42
อาชีพรอง	31	64.58
รวม	48	100.00
7. ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพการเกษตร		
เช่าที่ดิน	20	41.67
ค่าเช่าที่ดิน	9	18.75
ค่าเช่าที่ดิน	11	22.92
ค่าเช่าที่ดิน	5	10.41
ค่าเช่าที่ดิน	2	4.17
ไม่มีอาชีพ	1	2.08
รวม	48	100.00
8. จุดเริ่มต้นของการประกอบอาชีพการเกษตร		
เริ่มจากพ่อแม่	20	41.67
เริ่มจากเพื่อนบ้านและผู้มีชื่อเสียง	19	39.58
เริ่มจากการเป็นลูกจ้างมาก่อน	9	18.75
รวม	48	100.00
9. อาชีพที่ประกอบประกอบอาชีพการเกษตร		
เกษตรกรรม	23	47.92
ค้าขาย	3	6.25
รับราชการ	1	2.08
รับจ้าง	16	33.33
ไม่มีอาชีพ	5	10.42
รวม	48	100.00
10. ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร		
ต่ำกว่า 5 ปี	18	37.50
5 - 9 ปี	12	25.00
10 - 14 ปี	10	20.83
15 ปีขึ้นไป	8	16.67
รวม	48	100.00

คู่มือการสำรวจครัวเรือน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อายุของผู้ประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ 41.67 ของจำนวนผู้ประกอบการทั้งหมดมีอายุระหว่าง 46 - 55 ปี รองลงมาร้อยละ 22.92 มีอายุระหว่าง 36 - 45 ปี และร้อยละ 6.25 เป็นผู้ประกอบการที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี (ตารางที่ 4 - 2 ข้อ 4)

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ 83.33 ของจำนวนผู้ประกอบการทั้งหมดมีระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 รองลงมาร้อยละ 8.33 เป็นผู้ประกอบการที่ไม่รู้หนังสือ และร้อยละ 4.17 เป็นผู้มีระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 หรือประถมศึกษาปีที่ 7 และมีมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีความน้อยที่สุด (ตารางที่ 4 - 3 ข้อ 5)

การผลิตอีฐมอยเป็นอาชีพหลัก อาชีพรอง และสาเหตุของการเข้ามาประกอบอาชีพผลิตอีฐมอย

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ 64.58 ของจำนวนผู้ประกอบการทั้งหมดผลิตอีฐมอยเป็นอาชีพรอง จากการสำรวจพบว่าผู้ผลิตทำการผลิตอีฐมอยหลังจากการเสร็จสิ้นฤดูกาลทำนา และส่วนน้อยร้อยละ 35.42 เป็นผู้ผลิตอีฐมอยเป็นอาชีพหลัก ซึ่งทำการผลิตอีฐมอยตลอดปีโดยไม่ทำการเกษตรกรรมหรืออาชีพอื่น (ตารางที่ 4 - 3 ข้อ 6)

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ 41.67 ของจำนวนผู้ประกอบการทั้งหมดเข้ามาดำเนินการอุตสาหกรรมนี้เพราะเป็นอาชีพที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ รองลงมาร้อยละ 22.92 ประกอบอาชีพนี้เพราะเคยเป็นคณงานผลิตอีฐมาก่อน และร้อยละ 2.08 เป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพอื่นจะทำก็เลยมาทำอาชีพนี้ (ตารางที่ 4 - 3 ข้อ 7)

จุดเริ่มต้นของการเรียนรู้กรรมวิธีการผลิตอีฐมอย อาชีพก่อนผลิตอีฐมอย และประสบการณ์ในการผลิตอีฐมอย

สำหรับจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้กรรมวิธีการผลิตอีฐมอย ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ 41.67 ของจำนวนผู้ประกอบการทั้งหมดเรียนรู้มาจากพ่อแม่พี่น้อง รองลงมาร้อยละ 39.58 เรียนรู้จากเพื่อนบ้านและผู้ผลิตอื่น และร้อยละ 18.75 เรียนรู้จากการเป็นลูกจ้างมาก่อน (ตารางที่ 4 - 3 ข้อ 8)

อาชีพก่อนที่จะมาทำการผลิตอีฐมอย ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ 47.92 ของจำนวนผู้ประกอบการทั้งหมด มีอาชีพเกษตรกรรมก่อน จากการสำรวจพบว่าอาชีพเกษตรกรรม

ส่วนใหญ่เป็นการทำนา รองลงมาร้อยละ 33.33 ผู้ประกอบการเคยเป็นแรงงานรับจ้างมาก่อน เช่น การผลิตอิฐมอญ การทำหม้อ การทำครก การทำก้อนรูป การแกะสลัก การทำสิ่งทอ ฯลฯ และน้อยที่สุดร้อยละ 2.08 เป็นผู้ที่เคยรับราชการมาก่อน คือ ครู (ตารางที่ 4 - 3 ข้อ 9)

สำหรับประสบการณ์ของผู้ประกอบการที่ทำการผลิตอิฐมอญ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ ร้อยละ 37.50 ของจำนวนผู้ประกอบการทั้งหมด มีประสบการณ์ในการผลิตอิฐมอญไม่เกิน 5 ปี รองลงมาร้อยละ 25.00 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ระหว่าง 5 - 9 ปี และน้อยที่สุดร้อยละ 16.67 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จากการสำรวจและสัมภาษณ์ว่ามีผู้ผลิตอิฐมอญมานานถึง 30 ปี และเป็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับ ในระยะเวลา 2 ปี ที่ผ่านมา มีโรงงานผลิตอิฐมอญเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก เนื่องจากหลังจากเกิดน้ำท่วมในปี 2526 ราคาขายส่งอิฐมอญ มีราคาประมาณร้อยละ 25 - 27 บาท จึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้ประกอบการรายใหม่เข้ามาตั้งโรงงานผลิตเพิ่มขึ้น จึงทำให้จำนวนผู้ที่มีประสบการณ์ไม่เกิน 5 ปี มีจำนวนมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในช่วงระยะเวลาอื่น ๆ (ตารางที่ 4 - 3 ข้อ 10)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข. เตาเผาและเครื่องมือเครื่องใช้ในกาการผลิตอิฐมอญ การผลิตอิฐมอญโดย
ใช้แรงงานคน ไม่มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ต้องใช้เงินลงทุนมากเหมือนกับกาการผลิตอิฐมอญด้วย
เครื่องจักร เครื่องมือเครื่องใช้ในกาการผลิตอิฐมอญเป็นของที่มีอยู่แล้วในครัวเรือน สามารถนำ
มาทำกาการผลิตได้เลย เช่น จอบ พลั่ว บั้งที่ ถังน้ำ ถ้าคิดจะผลิตอิฐมอญก็เพียงแต่ซื้ออุปกรณ์ส่วน
อื่นเพิ่มเติมได้ในราคาไม่แพงนัก หรือซื้อวัสดุมาประดิษฐ์ใช้เองได้ เช่น ไม้ตบหน้าอิฐ ไม้ไล่ลาน
เครื่องมือที่สำคัญที่จะขาดไม่ได้ในการผลิตอิฐมอญ คือ ไม้แบบหรือพิมพ์สำหรับปั้นอิฐ รายละเอียด
ของเตาเผาและเครื่องมือเครื่องใช้ในกาการผลิตอิฐมอญของ โรง 1 โรง 2 และโรง 3 เป็น
ดังนี้

1) เตาเผา เตาเผาชั่วคราวส่วนใหญ่สร้างด้วยเสาไม้ไม่หลังคามุงจาก
มีบางโรงงานสร้างด้วยไม้เนื้อแข็ง หลังคาสังกะสีหรือกระเบื้อง มูลค่าของเตาเผาประมาณตั้ง
แต่ 2,000 - 54,000 บาท รายละเอียดเกี่ยวกับปริมาณและมูลค่าของเตาเผาของ โรง 1
โรง 2 และโรง 3 เป็นดังนี้

โรง 1 โรง 2 และโรง 3 มีเตาเผามูลค่าโดยเฉลี่ยเตาละ
4,562.50 บาท 6,531.25 บาท และ 19,125 บาท ตามลำดับ ปริมาณเตาเผาต่อโรงงาน
โดยเฉลี่ยเป็น 1 เตาทุกโรงงาน อายุการใช้งานประมาณ 5 ปี ดังนั้นอัตราค่าเสื่อมราคาคิดเป็น
ร้อยละ 20 ต่อปี (ตารางที่ 4 - 4)

2) เครื่องสูบน้ำและอุปกรณ์ ใช้สูบน้ำจากแม่น้ำลำคลองมาใส่ในบ่อหมักดิน
ปริมาณเครื่องสูบน้ำโดยเฉลี่ยในโรง 1 ไม่มีเครื่องสูบน้ำเป็นส่วนใหญ่ โรง 2 และโรง 3 มี
เครื่องสูบน้ำโดยเฉลี่ยโรงงานละ 1 เครื่อง ราคาของเครื่องสูบน้ำมีราคาตั้งแต่เครื่องละ
1,450 - 7,800 บาท มูลค่าโดยเฉลี่ยต่อโรงงาน 403.13 บาท 2,956.25 บาท และ
3,925 บาท ตามลำดับ อายุการใช้งานประมาณ 5 ปี ดังนั้นอัตราค่าเสื่อมราคาคิดเป็น ร้อยละ
20 ต่อปี (ตารางที่ 4 - 4)

3) รถเข็น ใช้สำหรับขนดิน ขนอิฐ และใช้งานทั่วไปของโรงงานเป็น
อุปกรณ์พื้นฐานที่จำเป็นที่ผู้ผลิตจะต้องมีไว้ใช้อย่างน้อยที่สุด 1 คัน ดังนั้นปริมาณเฉลี่ยการมีรถเข็น
ใช้ใน โรง 1 โรง 2 และโรง 3 มีรถเข็นใช้โรงงานละ 1.13 คัน 1.06 คัน และ

ตารางที่ 4 - 4 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับสินทรัพย์ของปีงบประมาณ

ประเภทสินทรัพย์	หน่วย	อายุ ปี/งาน (ปี)	ปีงบประมาณ ๒๕๖๓				ปีงบประมาณ ๒๕๖๔				ปีงบประมาณ ๒๕๖๕			
			ปีงบประมาณ ๒๕๖๓		ปีงบประมาณ ๒๕๖๔		ปีงบประมาณ ๒๕๖๕		ปีงบประมาณ ๒๕๖๖		ปีงบประมาณ ๒๕๖๗		ปีงบประมาณ ๒๕๖๘	
			รวม (หน่วย)	เฉลี่ย ¹ (หน่วย)	รวม (บาท)	เฉลี่ย ² (บาท)	รวม (หน่วย)	เฉลี่ย ¹ (หน่วย)	รวม (บาท)	เฉลี่ย ² (บาท)	รวม (หน่วย)	เฉลี่ย ¹ (หน่วย)	รวม (บาท)	เฉลี่ย ² (บาท)
เตาเผา	เตา	5	16	1.00	73,000	4,562.50	16	1.00	104,500	6,531.25	16	1.00	306,000	19,125.-
เครื่องสูบน้ำและอุปกรณ์	เครื่อง	5	3	.19	6,450	403.13	16	1.00	47,300	2,956.25	16	1.00	62,800	3,925.-
อุปกรณ์ใช้ในการผลิตอื่น ๆ														
รถเข็น	คัน	5	18	1.13	8,410	525.63	17	1.06	13,650	853.13	42	2.63	34,150	2,134.38
บัตถ์พักคน	บ่อ	3	23	1.44	920	57.50	26	1.63	1,305	81.56	72	4.50	2,920	182.50
เครื่องฉีดน้ำแรงดันสูง ³	คัน	5	61	3.81	3,074	192.13	71	4.44	3,599	224.94	118	7.38	5,775	360.94
อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ ³	ชิ้น	2	124	7.75	3,890	243.13	156	9.75	5,256	328.50	205	12.81	5,953	372.06
รวม					95,744	5,984.02			175,610	10,975.63			416,598	26,099.88

¹ ปริมาณหน่วยเฉลี่ย= $\frac{\text{ปริมาณสินทรัพย์รวม}}{\text{จำนวนปีงบประมาณ}}$

ตัวอย่าง

ปี ๒๕ ๖๓

= $\frac{16}{16} = 1$ เตา² จำนวนสินทรัพย์เฉลี่ย= $\frac{\text{จำนวนเงินรวมของสินทรัพย์}}{\text{จำนวนปีงบประมาณ}}$

ตัวอย่าง

ปี ๒๕ ๖๓

= $\frac{73,000}{16} = 4,562.50$ บาท³ ตารางที่ 4 - 5 หน้า 55

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.63 คัน ตามลำดับ ราคาของรถเข็นมีราคาตั้งแต่คันละ 400 - 1,300 บาท มูลค่าโดยเฉลี่ยต่อโรงงานคิดเป็น 525.63 บาท 853.13 บาท และ 2,134.38 บาท ตามลำดับ อายุการใช้งานประมาณ 5 ปี ดังนั้นอัตราค่าเสื่อมราคาคิดเป็นร้อยละ 20 ต่อปี (ตารางที่ 4 - 4)

4) บ่อหมักดิน เป็นอุปกรณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งทุกโรงงานจะขาดไม่ได้ บ่อหมักดินมีขนาดโดยประมาณ กว้าง 1.0 - 2.50 เมตร ยาว 1.5 - 3.00 เมตร ลึก 0.30 - 0.75 เมตร ค่าจ้างขุดบ่อละประมาณ 40 บาท ปริมาณโดยเฉลี่ยของโรงงานทั้ง 3 ขนาดการผลิต มีบ่อหมักดินโดยเฉลี่ยโรงงานละ 1.44 บ่อ 1.63 บ่อ และ 4.5 บ่อ ตามลำดับ ราคาบ่อหมักดินมีตั้งแต่ราคา 40 - 320 บาท มูลค่าเฉลี่ยต่อโรงงานคิดเป็น 57.50 บาท 81.56 บาท และ 182.50 บาท ตามลำดับ อายุการใช้งานประมาณ 3 ปี ดังนั้นอัตราค่าเสื่อมราคาคิดเป็นร้อยละ 33.33 ต่อปี (ตารางที่ 4 - 4)

5) เครื่องมือเครื่องใช้ ที่ใช้ในการผลิตประกอบด้วย จอบ จอบชกยี่เก้า พลั่ว โรงงานแต่ละโรงจะมีปริมาณเครื่องมือเครื่องใช้แตกต่างกันไป บางโรงงาน อาจมีเครื่องมือเครื่องใช้ครบทุกชนิด บางโรงงานอาจจะมีเพียงบางชนิดเท่านั้น ปริมาณที่มีใช้ในโรงงานทั้ง 3 ขนาดการผลิต โดยเฉลี่ยโรงงานละ 3.81 เล่ม 4.44 เล่ม และ 7.38 เล่ม ตามลำดับ ราคาเครื่องมือมีราคาโดยประมาณ ดังนี้

จอบ ขนาด $3 - 3\frac{1}{2}$ ปอนด์ ราคาเล่มละ 40 - 130 บาท

จอบชกยี่เก้า ราคาเล่มละ 15 - 35 บาท

พลั่ว ราคาเล่มละ 25 - 50 บาท

มูลค่าโดยเฉลี่ยของเครื่องมือเครื่องใช้ ต่อโรงงานคิดเป็น 192.13 บาท 224.94 บาท และ 360.94 บาท ตามลำดับ อายุการใช้งานประมาณ 5 ปี ดังนั้นอัตราค่าเสื่อมราคาคิดเป็นร้อยละ 20 ต่อปี (ตารางที่ 4 - 5)

6) อุปกรณ์เปิดเตล็ดอื่น ๆ ที่ใช้ในการผลิตประกอบด้วย ตะไบ ไม้ ตบหน้าอิฐ ไม้ไล่ลาน ถังน้ำ หาบขนอิฐ ปริมาณที่มีใช้ในโรงงานทั้ง 3 ขนาดการผลิตโดยเฉลี่ยมีโรงงานละ 7.75 อัน 9.75 อัน และ 12.81 อัน ตามลำดับ ราคาของอุปกรณ์เปิดเตล็ดอื่น ๆ มีราคาโดยประมาณ ดังนี้

ตารางที่ 4 -5 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์เบ็ดเตล็ดอื่น ๆ ที่ใช้ในการผลิตธัญมถ

รายการ	หน่วย	อายุ ใช้งาน (ปี)	โรงงานขนาดการผลิตที่ 1				โรงงานขนาดการผลิตที่ 2				โรงงานขนาดการผลิตที่ 3			
			ปริมาณ		จำนวนเงิน		ปริมาณ		จำนวนเงิน		ปริมาณ		จำนวนเงิน	
			รวม หน่วย	เฉลี่ย ¹ หน่วย	รวม (บาท)	เฉลี่ย ² (บาท)	รวม หน่วย	เฉลี่ย ¹ หน่วย	รวม (บาท)	เฉลี่ย ² (บาท)	รวม หน่วย	เฉลี่ย ¹ หน่วย	รวม (บาท)	เฉลี่ย ² (บาท)
เครื่องมือเครื่องใช้														
ฉอบ	เล่ม	5	29	1.81	2,280	142.50	38	2.38	2,786	174.13	60	3.75	4,060	253.75
ฉอบขี้เถ้า	เล่ม	5	17	1.06	294	18.38	21	1.31	395	24.69	30	1.88	620	38.75
พลั่ว	เล่ม	5	15	.94	500	31.25	12	.75	418	26.12	28	1.75	1,095	68.44
รวม			61	3.81	3,074	192.13	71	4.44	3,599	224.94	118	7.38	5,775	360.94
อุปกรณ์เบ็ดเตล็ดอื่น ๆ														
ตะไบ	ชิ้น	2	9	.56	360	22.50	11	.69	305	19.06	16	1.00	623	38.94
ไม้คั่นหน้าอิฐ	ชิ้น	2	16	1.00	235	14.69	16	1.00	224	14.-	24	1.50	345	21.56
ไม้ไล่ลาน	ชิ้น	2	14	.88	150	9.38	16	1.00	188	11.75	22	1.38	245	15.31
สังน้ำ	ใบ	2	42	2.62	1,725	107.81	62	3.87	2,375	148.44	57	3.56	2,010	125.63
หาบขนอิฐ	หาบ	2	43	2.69	1,420	88.75	51	3.19	2,164	135.25	86	5.37	2,730	170.62
รวม			124	7.75	3,890	243.13	156	9.75	5,256	328.50	205	12.81	5,953	372.06
รวมทั้งสิ้น					6,964	435.26			8,855	553.44			11,728	733.00

¹ ปริมาณหน่วยเฉลี่ย

$$= \frac{\text{ปริมาณหน่วยรวม}}{\text{จำนวนโรงงาน}}$$

ตัวอย่าง

โรง 1

$$= \frac{29}{16} = 1.81 \text{ เล่ม}$$

² จำนวนเฉลี่ย

$$= \frac{\text{จำนวนเงินรวม}}{\text{จำนวนโรงงาน}}$$

ตัวอย่าง

โรง 1

$$= \frac{2,280}{16} = 142.50 \text{ บาท}$$

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตะโบ	ราคาอันละ	5 - 50	บาท
ไม้ตหน้าอิฐ	ราคาอันละ	10 - 30	บาท
ไม้โล่ลาน	ราคาอันละ	8 - 20	บาท
ถังน้ำ	ราคาใบละ	25 - 55	บาท
หาบขนอิฐ	ราคาหาบละ	20 - 60	บาท

มูลค่าโดยเฉลี่ยของอุปกรณ์เบ็ดเตล็ดอื่น ๆ ต่อโรงงานคิดเป็น 243.13 บาท 328.50 บาท และ 372.60 บาท ตามลำดับ อายุการใช้งานประมาณ 2 ปี ดังนั้นอัตราค่าเสื่อมราคาคิดเป็น ร้อยละ 50 ต่อปี (ตารางที่ 4 - 5)

คุนยวิทย์ทรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ค. วัตถุดิบ ได้แก่ ดินเหนียวปนทราย และแกลบ แหล่งดินอยู่ในอำเภอ บางบาล อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และอำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง รายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุดิบ เป็นดังนี้

1) การได้มาของวัตถุดิบ แหล่งวัตถุดิบ จากการสำรวจพบว่า ผู้ผลิต ทั้งหมดได้ดินมาโดยวิธีการซื้อ ผู้ผลิตส่วนใหญ่ซื้อดินจากในท้องถิ่นร้อยละ 70.83 และร้อยละ 29.17 ซื้อดินจากท้องถิ่นอื่น ราคาดินโดยประมาณ 110 - 200 บาทต่อรถบรรทุก 6 ล้อ และประมาณ 300 - 550 บาทต่อรถบรรทุก 10 ล้อ (รถบรรทุก 10 ล้อ มีขนาดบรรทุกดิน และราคาดินเป็น 3 เท่าของรถบรรทุก 6 ล้อ)

สำหรับผู้ผลิตส่วนใหญ่ได้แกลบมาโดยการซื้อ คิดเป็นร้อยละ 97.92 และได้ไปล่า จากโรงสีข้าวของตนเป็นร้อยละ 2.08 โดยซื้อจากในท้องถิ่นเป็นร้อยละ 20.83 และซื้อจาก ท้องถิ่นอื่นร้อยละ 79.17 ราคาแกลบโดยประมาณรถละ 800 - 1,350 บาท (ขนาดของรถ เป็นรถ 6 ล้อ ที่ต่อกระบะข้างรถสูงขึ้นไปอีกประมาณ 1 เมตร) (ตารางที่ 4 - 6 ข้อ 1 และ 2)

2) วิธีการซื้อ การชำระเงินค่าวัตถุดิบ และคุณภาพของวัตถุดิบ ผู้ผลิต ส่วนใหญ่ร้อยละ 56.25 ซื้อดินจากพ่อค้าคนกลางผู้ที่เป็นทั้งผู้รับซื้ออิฐมอญและขายดินด้วย ร้อย ละ 43.75 ซื้อดินจากพ่อค้าประจำท้องถิ่น

ผู้ผลิตส่วนใหญ่ร้อยละ 52.08 ซื้อแกลบจากพ่อค้าคนกลางผู้ที่เป็นทั้งผู้รับซื้ออิฐมอญและ ขายแกลบด้วย ร้อยละ 41.67 ซื้อแกลบจากพ่อค้าประจำท้องถิ่น และร้อยละ 6.25 หรือมีผู้ผลิต เพียง 3 ราย ที่จัดหาหนะไปซื้อวัตถุดิบด้วยตนเอง ซึ่งซื้อได้ในราคาที่ถูกลงกว่า ราคาซื้อหน้าโรงงาน (ตารางที่ 4 - 6 ข้อ 3)

วิธีการชำระเงินค่าวัตถุดิบของผู้ผลิต ผู้ผลิตส่วนใหญ่ร้อยละ 60.42 ซื้อดินในราคา เงินเชื่อ โดยวิธีการชำระเป็นเงินสดแบ่งชำระเป็นงวด ๆ หรือจ่ายครั้งแรกด่วนจำนวนเงินที่ ตกลงกันแล้วที่เหลือผ่อนชำระเป็นงวด และร้อยละ 39.58 ชำระเงินสดทันทีเมื่อมีการซื้อดิน

ผู้ผลิตส่วนใหญ่ร้อยละ 87.50 ซื้อแกลบโดยวิธีเงินเชื่อ โดยมีเงื่อนไขเช่นเดียวกับ การซื้อดิน และร้อยละ 12.50 ชำระเงินสดทันทีเมื่อมีการซื้อแกลบ (ตารางที่ 4 - 6 ข้อ 4)

ระยะเวลาสินเชื่อดินและแกลบประมาณ 7 - 180 วัน หรือเมื่อเผาอิฐสุก

ตารางที่ 4 - 6 รายละเอียดเกี่ยวกับวัดกุฎีบ แหล่งวัดกุฎีบ วิธีการซื้อ วิธีการชำระเงิน คุณภาพของวัดกุฎีบและการแก้ไขคืน

รายละเอียดของข้อมูล	กิน		แกง	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. วัดกุฎีบได้มาจาก				
ชื่อ	48	100.00	47	97.92
ได้เปล่า	-	-	1	2.08
รวม	<u>48</u>	<u>100.00</u>	<u>48</u>	<u>100.00</u>
2. แหล่งคืนที่ซื้อ				
ในท้องถิ่น	34	70.83	10	20.83
ท้องถิ่นอื่น	14	29.17	38	79.17
รวม	<u>48</u>	<u>100.00</u>	<u>48</u>	<u>100.00</u>
3. ซื้อวัดกุฎีบมาจาก				
พ่อค้าประจำท้องถิ่น	21	43.75	20	41.67
พ่อค้าจร	-	-	-	-
พ่อค้าคนกลางรับซื้ออัฐมอญ	27	56.25	25	52.08
แหล่งวัดกุฎีบ (ฝากชื่อเอง)	-	-	3	6.25
รวม	<u>48</u>	<u>100.00</u>	<u>48</u>	<u>100.00</u>
4. วิธีการชำระเงินค่าวัดกุฎีบ				
ชำระทันทีเมื่อมีการส่งมอบ	19	39.58	6	12.50
ชำระเงินลัดภายหลัง	29	60.42	42	87.50
รวม	<u>48</u>	<u>100.00</u>	<u>48</u>	<u>100.00</u>
5. ผู้ผลิตเคยซื้อวัดกุฎีบที่คุณภาพไม่เหมาะสมกับการผลิตอัฐมอญหรือไม่				
เคย	33	68.75	13	27.08
ไม่เคย	15	31.25	35	72.92
รวม	<u>48</u>	<u>100.00</u>	<u>48</u>	<u>100.00</u>
6. วิธีการแก้ไข (ตอบได้หลายข้อ)				
ผลัดคืนเหมียว	9	14.75	-	-
ผลัดกราบ	8	13.12	-	-
ผลัดคืนที่ซื้อคราวต่อไป หรือมีอยู่เดิม	28	45.90	-	-
กมที่	16	26.23	-	-
ผลัดคืนและเผาเป็นเชื้อเพลิง	-	-	13	100.00
รวม	<u>61</u>	<u>100.00</u>	<u>13</u>	<u>100.00</u>
7. สาเหตุที่ไม่คืนคืนให้แก่ผู้ขาย (ตอบได้หลายข้อ)				
ผู้ขายไม่รับคืน	33	43.42	13	50.00
เกรงใจผู้ขายเพราะมีพันธะทางการเงิน	25	32.90	8	30.77
เกรงจะเกิดความเสียหายในการซื้อครั้งต่อไป	18	23.68	5	19.23
รวม	<u>76</u>	<u>100.00</u>	<u>26</u>	<u>100.00</u>

จากการสำรวจพบว่าผู้ผลิตส่วนใหญ่ร้อยละ 68.75 ของผู้ผลิตทั้งสิ้น เคยซื้อดินที่มีคุณภาพไม่เหมาะแก่การผลิตอิฐมอย เมื่อมาผลิตแล้วทำให้อิฐมอยแตกร้าว เพราะได้จ่าย และ ส่วนน้อยร้อยละ 31.25 ไม่เคยซื้อดินที่ไม่มีคุณสมบัติเหมาะแก่ใช้ในการผลิตอิฐมอย เนื่องจาก เป็นลูกค้าประจำกับผู้ขายดิน (ตารางที่ 4 - 6 ข้อ 5)

ผู้ผลิตส่วนใหญ่ร้อยละ 45.90 ของจำนวนผู้ตอบแก้ไขปัญหาโดยกา รนำไปผสมกับดิน ที่มีอยู่แล้วและใช้ผลิตต่อไปจนกว่าดินจะหมด ซึ่งการที่จะทำให้นดินหมดผู้ผลิตต้องนำดินที่เหนียว เกินไปมาทุบให้ละเอียดแล้วนำไปตากแดดให้แห้งแล้ว ทุบอีกครั้งหนึ่งจึงจะนำไปหมักดินได้ ผลที่ตาม มาคือ ผู้บริโภคจะได้บริโภคสินค้าที่คุณภาพมีผู้ดีนัก ร้อยละ 26.23 ใช้ถมที่ดินเพื่อกั้นน้ำท่วมและ น้ำยัง ร้อยละ 14.75 ใช้ผสมกับดินเหนียว และ ร้อยละ 13.12 ใช้ทำรายผสม สำหรับแลกเปลี่ยน ผู้ผลิตทั้งหมดแก้ไขด้วยวิธีการ ใช้เผาและผสมกับดินผลิตต่อไปแต่เวลาที่ใช้จะช้ากว่าปกติ (ตารางที่ 4 - 6 ข้อ 6)

3) สาเหตุของการไม่คืนวัตถุดิบ ผู้ผลิตทั้งหมดไม่สามารถคืนดินได้ เพราะการขนย้ายเป็นไปลำบาก และผู้ขายไม่รับคืนดินหรือแลกเปลี่ยน ผู้ผลิตที่ไม่คืนดินผู้ขายเพราะ มีพันธะทางการเงินกับพ่อค้าคนกลางซึ่งเป็นผู้ขายวัตถุดิบในราคาเงินเชื่อและ รับซื้ออิฐมอยด้วย ทำให้ผู้ผลิตร้อยละ 32.90 ของผู้ผลิตที่เคยซื้อดินคุณภาพไม่เหมาะสมแล้วไม่กล้าคืนดิน และ ร้อยละ 23.68 เกรงใจผู้ขายดินเพราะกลัวจะเกิดปัญหาตามมาภายหลังถ้าผู้ขายดินไม่มาสั่ง ดินตามกำหนดหรือไม่ขายคืนให้ตน ดังนั้น ถ้าผู้ผลิตได้ซื้อวัตถุดิบกับพ่อค้าประจำโอกาสที่จะได้ วัตถุดิบที่ตีมืออยู่เสมอ (ตารางที่ 4 - 6 ข้อ 7)

สำหรับแลกเปลี่ยนผู้ผลิตที่เคยซื้อแลกเปลี่ยนที่คุณภาพไม่เหมาะสมในการผลิต เช่น แกลบข้าวฟ่าง ซึ่งมีความชื้นสูงและให้พลังงานความร้อนไม่สูงพอ ทำให้ต้องใช้เวลา ในการเผาแล้วช้าออกไป อีก ผู้ขายแลกเปลี่ยนทั้งหมดไม่ยอมรับแลกเปลี่ยน เพราะมีปัญหา เรื่องการขนย้าย ผู้ผลิตร้อยละ 30.77 ไม่สั่งคืนเพราะเกรงใจและเกรงว่าจะไม่มีแกลบไว้เผาต่อไป และร้อยละ 19.23 เกรงใจ เพราะมีภาระเกี่ยวกับเงินเชื่อเพื่อการผลิต วิธีการแก้ไขก็คือ ใช้แกลบเผา เป็นเชื้อเพลิงจนกว่า จะหมด (ตารางที่ 4 - 6 ข้อ 7)

จากการสำรวจพบว่าผู้ผลิตส่วนใหญ่ขาดความรู้ด้านการจัดการผลิต คือไม่ได้มีการ วางแผน เกี่ยวกับการควบคุมวัตถุดิบในเรื่องการคัดซื้อ ผู้ผลิตส่วนใหญ่ไม่มีวัตถุดิบสำรองไว้เผื่อ

ขาดแคลน ทั้งนี้เพราะจัดซื้อวัตถุดิบเพียงพอต่อการใช้ในระยะเวลาสั้น ๆ เนื่องจากการขาดแคลนทุนหมุนเวียนและไม่มีสถานที่เก็บวัตถุดิบ ผู้ผลิตรายใหญ่จะซื้อดินไว้เป็นจำนวนมากเพียงพอต่อการผลิตได้ใน 1 ปี ทั้งนี้เพื่อป้องกันดินขาดแคลนและมีราคาสูงในฤดูฝน แต่สำหรับเกษตรกรจะซื้อเก็บไว้ใช้ผลิตในแต่ละงวดการผลิตเพราะต้อง ใช้สถานที่เก็บมาก ดังนั้นในบางครั้งผู้ผลิตจึงมีปัญหาในเรื่องการขาดแคลนแกลบทำให้การผลิตต้องหยุดชะงัก ราคาของดินและแกลบมีแนวโน้มที่จะขึ้นลงอยู่กับฤดูกาล ดินราคาจะสูงขึ้นในฤดูฝน สำหรับแกลบราคาจะถูกลงในฤดูเก็บเกี่ยว

ง. แรงงาน ประกอบด้วย การใช้แรงงานและขั้นตอนการจ้างแรงงานมีรายละเอียด ดังนี้

1) การใช้แรงงาน ในการผลิตอิฐมอญด้วยมือเป็นการทำงานในขั้นตอนที่ต้องใช้แรงงานมากและเป็นแรงงานที่ไม่ต้องใช้ฝีมือ ส่วนใหญ่ค่าจ้างที่ได้รับส่งต่อจากกำรสำรวจและสัมภาษณ์พบว่าอัตราค่าแรงงานจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับราคาของอิฐมอญ ถ้าอิฐมอญราคาสูงขึ้นค่าแรงงานจะสูงขึ้นตาม ถ้าอิฐมอญมีราคาต่ำลงค่าแรงงานจะต่ำลงด้วย (ต้นทุนวัตถุดิบไม่ต่ำลงตาม) ค่าแรงงานในปี พ.ศ. 2527 (ผู้วิจัยทำการสำรวจเพื่อทดสอบแบบสอบถาม) มีการจ้างเหมาผลิตอิฐดิบต่อ 100 ก้อนประมาณ 60 - 70 บาท ราคาขายส่งอิฐมอญในขณะนั้นประมาณ 17 - 27 บาทต่อ 100 ก้อน ในปี พ.ศ. 2528 ซึ่งเป็นปีที่ทำการวิจัยค่าแรงงานลดลงเหลือประมาณ 40 - 60 บาทต่อ 100 ก้อน ราคาขายส่งอิฐมอญประมาณ 12 - 15 บาท และอัตราค่าจ้างนี้ยังทรงตัวอยู่จนถึงปี พ.ศ. 2529 (มกราคม - กุมภาพันธ์) ค่าแรงงานโดยเฉลี่ยประมาณวันละ 27 - 33¹บาท ซึ่งเป็นอัตราต่ำกว่าอัตราค่าแรงงานขั้นต่ำ แต่ทั้งนี้ก็ยังขึ้นอยู่กับ

¹ค่าแรงงาน 27 บาท = ค่าแรงงานเฉลี่ยต่อเตาของโรง 1 (ตารางที่ 5 - 21) / จำนวนแรงงานเฉลี่ยต่อโรงงาน/จำนวนวันเฉลี่ยต่อเตา (ตารางที่ 4 - 1)

$$\text{โรง 1} = \frac{1,516.28/2.81}{20} = 26.96 \text{ บาท}$$

ค่าแรงงาน 33 บาท = ค่าแรงงานเฉลี่ยต่อเตาโรง 3 (ตารางที่ 5 - 21) / จำนวนแรงงานเฉลี่ยต่อโรงงาน/จำนวนวันเฉลี่ยต่อเตา (ตารางที่ 4 - 1)

$$\text{โรง 1} = \frac{8,055.36/9.31}{26} = 33.28 \text{ บาท}$$

กับปริมาณผลผลิตของผู้ใช้แรงงาน ถ้าผลิตได้มากก็ได้อำนาจแรงงานมาก ถ้าผลิตน้อยก็ได้อำนาจแรงงานน้อย เป็นที่น่าสังเกตว่าถึงแม้อัตราค่าแรงงานจะลดลงผู้รับจ้างแรงงานก็ยังคงทำการผลิตต่อไป เพราะไม่ทราบจะไปทำงานอะไร แต่ถ้าโรงงานใดให้ค่าแรงงานสูงก็จะผละจากงานเดิมไปทันที หรือเมื่อมีงานรับจ้างประเภทอื่นที่ได้รับเงินสัปดาห์ เช่น รับจ้างขนอิฐ หรือเกี่ยวข้าว ก็จะไปรับจ้าง เมื่อเสร็จงานแล้วจึงจะกลับมาผลิตอิฐต่อ

2) ผู้ใช้แรงงาน จำนวน และเพศ พิจารณาได้ ดังนี้

(ก) จากการสำรวจการใช้แรงงานและลักษณะการทำงานของผู้ผลิตและผู้รับจ้างผลิตอิฐมอญ พบว่ามีผู้ใช้แรงงานรวมทั้งสิ้น 260 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 54.23 เป็นสมาชิกในครัวเรือนซึ่งมีจำนวน 141 คน และส่วนน้อยร้อยละ 45.77 เป็นคนงานมีจำนวน 119 คน ผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่ร้อยละ 60.77 เป็นเพศหญิง มีจำนวน 158 คน และร้อยละ 39.23 เป็นเพศชาย มีจำนวน 102 คน คนงานที่จ้างเป็นลูกจ้างรายเหมาทั้งหมด (ตารางที่ 4 - 7)

ตารางที่ 4 - 7 แสดงจำนวนและเพศของการใช้แรงงาน

รายละเอียดข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ผู้ร่วมงานทำการผลิตอิฐมอญเป็น		
คนงาน	119	45.77
สมาชิกในครัวเรือน	<u>141</u>	<u>54.23</u>
รวม	<u>260</u>	<u>100.00</u>
2. เพศของผู้ใช้แรงงาน		
หญิง	158	60.77
ชาย	<u>102</u>	<u>39.23</u>
รวม	<u>260</u>	<u>100.00</u>

ได้แบ่งจำนวนแรงงานเหล่านี้ออกเป็นแรงงานของแต่ละขนาดการผลิต สามารถแบ่ง
ได้ดังรายละเอียดที่แสดงไว้ในตารางที่ 4 - 8 หน้า 63 ดังนี้

(ข) จำนวนแรงงานในการผลิตธัญมอย แบ่งตามขนาดการผลิต

จำนวนการใช้แรงงานในการผลิตธัญมอยของโรงงานขนาดการ
ผลิตที่ 1, 2 และ 3 มีรายละเอียด ดังนี้

โรง 1 มีจำนวนแรงงานรวม 45 คน เป็นจำนวนแรงงานในครัวเรือนทั้งสิ้น
ไม่มีการจ้างแรงงานจากภายนอกมาช่วย จำนวนแรงงานโดยเฉลี่ยต่อโรงงาน คิดเป็น 2.81 คน
(ตารางที่ 4 - 8)

โรง 2 มีจำนวนแรงงานรวม 66 คน แบ่งเป็นจำนวนแรงงานในครัวเรือน
51 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อโรงงานคิดเป็น 3.19 คน หรือร้อยละ 77.24
และจำนวนจ้างแรงงานมี 15 คน จำนวนจ้างแรงงานโดยเฉลี่ยต่อโรงงานคิดเป็น .94 คน หรือ
ร้อยละ 22.76 ของจำนวนแรงงานทั้งหมด (ตารางที่ 4 - 8)

โรง 3 มีจำนวนแรงงานรวม 149 คน แบ่งเป็นจำนวนแรงงานในครัวเรือน
45 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อโรงงานคิดเป็น 2.81 คน หรือร้อยละ 30.18
และจำนวนจ้างแรงงานมี 104 คน จำนวนจ้างแรงงานโดยเฉลี่ยต่อโรงงานคิดเป็น 6.5 คน
หรือร้อยละ 69.82 ของจำนวนแรงงานทั้งสิ้น (ตารางที่ 4 - 8)

3) ขั้นตอนการจ้างแรงงาน การผลิตธัญมอยระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือน
โดยมากจะเป็นเจ้าของกิจการ คือ ลงทุนและใช้แรงงานตลอดจนขายผลผลิตของตนเอง ถ้าต้อง
การเพิ่มรายได้แก่ครอบครัวให้มากขึ้นก็จะมี การจ้างแรงงานภายนอกบ้างเพื่อเพิ่มจำนวนแรงงาน
ลักษณะการจ้างแรงงานเป็นการจ้างภายใน คือ ไม่เป็นทางการ ไม่ได้มีกฎระเบียบบังคับเกี่ยวกับ
การจ้าง จะทำหรือไม่ทำวันไหนก็ได้ ทั้งนี้เพราะโดยปกติเจ้าของหรือผู้ผลิตจะผลิตด้วยตนเอง
เป็นหลักอยู่แล้ว แต่การผลิตระหว่างผู้ผลิตกับการจ้างแรงงานจะแยกกันทำทุกขั้นตอนตามขั้นตอนการ
ใช้แรงงาน ขั้นตอนการใช้แรงงานเป็นดังนี้

ตารางที่ 4 - 8 แสดงจำนวนแรงงานในกา ผลิตวิธรมอบและอัตรา ร้อยละของ ยอดรวม

โรงงาน ขนาด การผลิต ที่	จำนวน โรงงาน (โรง)	จำนวนแรงงานรวมต่อโรงงาน			จำนวนแรงงานเฉลี่ยต่อโรงงาน ¹			ร้อยละของ ²		
		แรงงานใน ครัวเรือน รวม (คน)	จำนวน รวม (คน)	รวม (คน)	แรงงานใน ครัวเรือน เฉลี่ย (คน)	จำนวน เฉลี่ย (คน)	รวม (คน)	แรงงานใน ครัวเรือน	จ้าง แรงงาน	รวม
1	16	45	-	45	2.81	-	2.81	100.00	-	100.00
2	16	51	15	66	3.19	0.94	4.13	77.24	22.76	100.00
3	16	45	104	149	2.81	6.50	9.31	30.18	69.82	100.00
รวม	48	141	119	260	8.81	7.44	16.25			

¹ จำนวนแรงงานเฉลี่ยต่อโรงงาน

$$= \frac{\text{จำนวนแรงงานรวม}}{\text{จำนวนโรงงาน}}$$

ตัวอย่าง

โรง 2

$$= \frac{51}{16} = 3.19 \text{ คน}$$

² อัตรา ร้อยละ

$$= \frac{\text{จำนวนแรงงาน}}{\text{จำนวนแรงงานรวม}}$$

ตัวอย่าง

โรง 2

$$= \frac{3.19}{4.13} \times 100 = 77.24 \%$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(ก) แรงงานผลิตอิฐดิบ ประกอบด้วย

1. แรงงานหมักดิน
2. แรงงานนวดดิน
3. แรงงานปั้นอิฐดิบ
4. แรงงานตักแต่งอิฐดิบ
5. แรงงานขนเข้า

(ข) แรงงานเตรียมเตาเผา ประกอบด้วย

1. แรงงานตั้งเตา
2. แรงงานไล่แกลบ

(ค) แรงงานเผา ประกอบด้วย

1. แรงงานเผาและเติมแกลบ
2. แรงงานเปิดก่าแพงเตา
3. แรงงานชักซี่เถ้า

ขั้นตอนการจ้างแรงงานตามที่กล่าวมาแล้ว มีลักษณะการทำงานที่แตกต่างกัน ดังนี้

(ก) แรงงานผลิตอิฐดิบ ประกอบด้วย

1. แรงงานหมักดิน แรงงานที่เตรียมดินลงหมักในบ่อหมัก

ดินโดยผสมกับน้ำให้ดินอ่อนตัว กระจายตัวออกเพื่อจะทำให้หมักดินได้ง่ายขึ้น การหมักต้องทิ้งไว้อย่างน้อยประมาณ 12 ชั่วโมง แรงงาน 1 คน ทำการหมักดินประมาณ 1,000 ก้อน จะใช้เวลาประมาณ $\frac{1}{2} - 1\frac{1}{2}$ ชั่วโมง

2. แรงงานนวดดิน เป็นแรงงานที่ใช้ทั้งมือและเท้าทำงานโดย

การนวดขยำและย่ำดินให้ดินกระจายตัวแล้ว ไล่แกลบผสมนวดให้เข้ากันส่งโกยขึ้นไปพักไว้ที่บ่อพัก หรือนำไปปั้นอิฐดิบต่อไป แรงงาน 1 คน ทำการนวดดินประมาณ 1,000 ก้อน จะใช้เวลาประมาณ 1 - 2 ชั่วโมง

3. แรงงานปั้นอิฐดิบ เป็นแรงงานที่ปั้นอิฐดิบที่ลานฝังอิฐดิบ โดย การอัดดินลงในไม้แบบหรือพิมพ์แล้วดึงไม้แบบออกจากดินที่อัดเป็นก้อนออกฝังแดดและลมจนแห้งหมาดจึงนำไปตากแต่งต่อไป แรงงาน 1 คน ทำการปั้นอิฐดิบประมาณ 1,000 ก้อน ใช้เวลาประมาณ 2 - 4 ชั่วโมง

4. แรงงานตากแต่งอิฐดิบ เป็นการตากแต่งให้หน้าอิฐทุก ๆ ด้านเรียบ ไม่มีรอยขรุขระขนาดสม่ำเสมอ และให้มุมทุกมุมเป็นมุมฉาก การตากแต่งอิฐดิบจะใช้ผัดหรือกบไล่อิฐ ตากดินที่ไม้เรียบออก 5 ด้าน ส่วนด้านบนที่ฝังแดดไม่ต้องตากเพราะได้ใช้ไม้ตหน้าอิฐให้เรียบแล้วเมื่อฝังอิฐได้ประมาณ 3 - 4 ชั่วโมง แรงงาน 1 คน ตากแต่งอิฐดิบ 1,000 ก้อน ใช้เวลาประมาณ 2 - 4 ชั่วโมง

5. แรงงานขนเข้า เป็นแรงงานที่ขนอิฐที่แห้งสนิทจากการตากแดดและฝังลมอยู่ที่ลานฝังอิฐมา ยังเตาเผาโดยนำมาเก็บโปรงหรือเก็บทึบไว้เพื่อรอการเผาต่อไป แรงงาน 1 คน ทำการขนอิฐเข้าเตาเผาประมาณ 1,000 ก้อน ใช้เวลาประมาณ $\frac{1}{2}$ - 1 ชั่วโมง

(ข) แรงงานเตรียมเตาเผา ประกอบด้วย

1. แรงงานตั้งเตา เป็นแรงงานจากการนำอิฐดิบที่แห้งสนิทพร้อมที่จะเผาได้ โดยการเรียงส่วนกว้างของอิฐตั้งขึ้น ชั้นล่างวางโปรงเป็นขาเตาวันช่องไว้สำหรับใส่เชื้อเพลิง (แกลบ) ส่วนชั้นบนเรียงซ้อนติดกัน แต่วันช่องระหว่างแผ่นไว้ เพื่อให้ความร้อนลงได้ทั่วแผ่น การวางเรียงอิฐดังนี้จะวางก็ขึ้นและกว้างยาวเท่าใดก็ได้แล้วแต่ความต้องการที่จะเผาอิฐครั้งหนึ่ง ๆ ให้มีปริมาณเท่าใด เตาเผาแกลบส่วนใหญ่จะก่อเตาสู่ประมาณ 1 - 1.5 เมตร เพื่อสะดวกในการเติมแกลบเชื้อเพลิง แรงงาน 1 คน ทำการตั้งเตาประมาณ 1,000 ก้อน ใช้เวลาประมาณ $\frac{1}{2}$ - 1 ชั่วโมง

2. แรงงานใส่แกลบ เป็นแรงงานที่ขนแกลบจากกองเข้าไปใส่ในเตาเผา ตามช่องว่างระหว่างเตา โดยใส่ให้เต็มเตาทั้งข้างในเตา และใส่บนเตาด้วย ปริมาณแกลบส่วนใหญ่จะถูกใช้ไปในการเผาเกือบทั้งสิ้น เมื่อใส่แกลบเต็มเตาก็เริ่มจุดไฟเผา ใต้ แกลบจะเป็นเชื้อเพลิงในการเผา เพื่อทำให้อิฐดิบหลุกกลายเป็นสินค้าสำเร็จรูป คือ อิฐมอญ แรงงาน 1 คน ใส่แกลบประมาณ 1,000 ก้อน ใช้เวลาประมาณ 5 - 10 นาที

(ค) แรงงานเผา ประกอบด้วย

1. ค่าแรงเผาและเติมแกลบ เป็นค่าแรงงานจ้างเผา และดูแลเตาเผาจนกว่าอิฐจะสุกเป็นสินค้าสำเร็จรูป คือ อิฐมอญ เมื่อเชื้อเพลิงหรือแกลบจากบนเตายุบ ต้องเติมแกลบเพิ่มตลอดเวลาไม่ให้แกลบพร่องได้ เผาต่อไปจนยี่เก้าแกลบเต็มเตาไม่มีการยุบ แสดงว่าอิฐสุกแล้ว ถ้าไฟความร้อนไม่เพียงพอจะทำให้อิฐสุกมีสีขาวยาวต่างไม่แดงสวย ทำให้เกิดเป็นสินค้ามีตำหนิ ขายได้ยากและราคาต่ำกว่าราคาตลาด แรงงาน 1 คน ทำการเผาอิฐประมาณ 30,000 ก้อน จะใช้เวลาประมาณ 7 - 10 วัน

2. ค่าแรงงานเปิดก้าแพงเตา เป็นแรงงานที่รื้อผนังเตาหรือก้าแพงเตาซึ่งเป็นอิฐดิบล้อมรอบเตาเผาออกไปเก็บเรียงทับไว้ในส่วนหนึ่งของเตา ก้าแพงเตาเป็นอิฐชั้นนอกที่ก่อขึ้นเพื่อกันไม่ให้ความร้อนในเตากระจายออกนอกเตา ก้าแพงเตาจะต้องก่อและรื้อทุกครั้งที่ทำกรเผาอิฐ เตาเผาอิฐประมาณ 30,000 ก้อน จะต้องใช้ก้าแพงเตาประมาณ 6,000 - 8,000 ก้อน เตาเผาอิฐประมาณ 60,000 ก้อน จะต้องใช้ก้าแพงเตาประมาณ 8,000 - 12,000 ก้อน เตาเผาอิฐประมาณ 250,000 ก้อน ใช้ก้าแพงเตาประมาณ 15,000 - 20,000 ก้อน เปิดก้าแพงเตาประมาณ 1,000 ก้อน จะใช้เวลาประมาณ $\frac{1}{2}$ - 1 ชั่วโมง

ศูนย์วิจัยที่สุพรรณบุรี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จ. ทุน พิจารณาในเรื่องทุนในการผลิตอิฐมอญ และสินเชื่อเพื่อการลงทุน ดังต่อไปนี้

1. ทุน ทุนในการผลิตอิฐมอญ ประกอบด้วย สินทรัพย์ที่ได้จากการลงทุนและเงินทุนหมุนเวียน

ก) สินทรัพย์เพื่อการลงทุน เป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อสินทรัพย์ถาวร ประกอบด้วยรายการที่สำคัญคือ เตาเผา เครื่องสูบน้ำและอุปกรณ์ รถเข็น บ่อหมักดิน เครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์เบ็ดเตล็ดอื่น ๆ รายละเอียดเกี่ยวกับสินทรัพย์เพื่อการลงทุนของโรงงานทั้ง 3 ขนาดการผลิต มีดังนี้

รายการสินทรัพย์เพื่อการลงทุนตั้งแต่รายการที่ 1 - 6 ได้อธิบายรายละเอียดไว้แล้วในเรื่องของเตาเผาและเครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิตอิฐมอญ ดังนั้นต่อไปนี้จะเป็นการสรุปสินทรัพย์เพื่อการลงทุน ของโรงงานขนาดการผลิตที่ 1 2 และ 3 ดังนี้

โรง 1 สินทรัพย์เพื่อการลงทุนในการผลิตอิฐมอญ ประกอบด้วย เตาเผาอิฐ มีมูลค่าเฉลี่ยเตาละ 4,562.50 บาท เป็นร้อยละ 76.25 เครื่องสูบน้ำและอุปกรณ์เครื่องละ 403,13 บาท เป็นร้อยละ 6.74 รถเข็นคันละ 525.63 บาท เป็นร้อยละ 8.78 บ่อหมักดิน 57.50 บาท เป็นร้อยละ 0.96 เครื่องมือเครื่องใช้ 192.13 บาท เป็นร้อยละ 3.21 และอุปกรณ์เบ็ดเตล็ดอื่น ๆ 243.13 บาท เป็นร้อยละ 4.06 ของสินทรัพย์เพื่อการลงทุนทั้งหมด (ตารางที่ 4 - 9)

โรง 2 สินทรัพย์เพื่อการลงทุนในการผลิตอิฐมอญประกอบด้วย เตาเผา ซึ่งมีมูลค่าเฉลี่ยเตาละ 6,531.25 บาท เป็นร้อยละ 59.51 เครื่องสูบน้ำและอุปกรณ์เครื่องละ 2,956.25 บาท เป็นร้อยละ 26.93 รถเข็นคันละ 853.13 บาท เป็นร้อยละ 7.78 บ่อหมักดิน 81.56 บาท เป็นร้อยละ 0.74 เครื่องมือเครื่องใช้ 224.94 บาท เป็นร้อยละ 2.05 และอุปกรณ์เบ็ดเตล็ดอื่น ๆ 328.50 บาท เป็นร้อยละ 2.99 ของสินทรัพย์เพื่อการลงทุนทั้งหมด (ตารางที่ 4 - 9)

โรง 3 สินทรัพย์เพื่อการลงทุนในการผลิตอิฐมอญประกอบด้วย เตาเผา มีมูลค่าเฉลี่ยเตาละ 19,125 บาท เป็นร้อยละ 73.28 เครื่องสูบน้ำและอุปกรณ์เครื่องละ 3,925 บาท เป็นร้อยละ 15.04 รถเข็นคันละ 2,134.38 บาท เป็นร้อยละ 8.18 บ่อหมักดิน 182.50 บาท เป็นร้อยละ 0.69 เครื่องมือเครื่องใช้ 360.94 บาท เป็นร้อยละ 1.38 และ

ตารางที่ 4 - 9 แสดงการเปรียบเทียบสินทรัพย์เพื่อการลงทุนในการผลิตอัญมณี

ประเภทสินทรัพย์ ¹	โรงงานขนาดการผลิตที่ 1		โรงงานขนาดการผลิตที่ 2		โรงงานขนาดการผลิตที่ 3	
	ราคาเฉลี่ย (บาท)	ร้อยละ	ราคาเฉลี่ย (บาท)	ร้อยละ	ราคาเฉลี่ย (บาท)	ร้อยละ
1. เตาเผา	4,562.50	76.25	6,531.25	59.51	19,125.-	73.28
2. เครื่องสูบน้ำ	403.13	6.74	2,956.25	26.93	3,925.-	15.04
3. รถเข็น	525.63	8.78	853.13	7.78	2,134.38	8.18
4. บ่อพักดิน	57.50	0.96	81.56	0.74	182.50	0.69
5. เครื่องมือเครื่องใช้	192.13	3.21	224.94	2.05	360.94	1.38
6. อุปกรณ์เบ็ดเตล็ดอื่น ๆ	243.13	4.06	328.50	2.99	372.06	1.43
รวม	5,984.02	100.00	10,975.63	100.00	26,099.88	100.00

¹ตารางที่ 4 - 4 หน้า 53

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อุปกรณ์เบ็ดเตล็ดอื่น ๆ 372.06 บาท เป็นร้อยละ 1.43 ของสินทรัพย์เพื่อการลงทุนทั้งหมด (ตารางที่ 4 -9)

การเปรียบเทียบสินทรัพย์เพื่อการลงทุนของโรง 1 โรง 2 และโรง 3 เป็นดังนี้

โรง 1 ลงทุนในเตาเผาถ่านที่ลุด คือมีมูลค่าเฉลี่ยเตาละ 4,562.50 บาท เป็นร้อยละ 76.25 ของสินทรัพย์เพื่อการลงทุนทั้งหมด โรง 2 ลงทุนใช้เครื่องสูบน้ำถ่านที่ลุด คือมีมูลค่าเฉลี่ยเครื่องละ 2,956.25 บาท เป็นร้อยละ 26.93 ของสินทรัพย์เพื่อการลงทุนทั้งหมด โรง 3 ลงทุนในเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์เบ็ดเตล็ดอื่น ๆ ต่ำที่สุดคือมีมูลค่าเฉลี่ย 360.94 บาท และ 372.06 บาท เป็นร้อยละ 1.38 และ 1.43 ของสินทรัพย์เพื่อการลงทุนทั้งหมด จากการสำรวจพบว่า เจ้าของโรงงานหรือผู้ประกอบการผลิตส่วนใหญ่จะไม่จัดหาเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์เบ็ดเตล็ดอื่น ๆ ให้แก่การจ้างแรงงาน ผู้รับจ้างแรงงานจะต้องเป็นผู้จัดหาเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์เบ็ดเตล็ดอื่น ๆ ไปเองทั้งหมด

ข) เงินทุนหมุนเวียน เป็นเงินทุนหมุนเวียนที่ใช้ในการดำเนินการ ได้แก่ เงินทุนที่ใช้ในการผลิตสินค้า ซึ่งประกอบเงินทุนในการจัดหา วัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่น ๆ เงินทุนหมุนเวียนจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขนาดของการลงทุนเป็นสำคัญ เงินทุนหมุนเวียนใน 1 วงจรการผลิต (1 เตา) ของอุตสาหกรรมอิฐมอญ กรณีการคำนวณต้นทุนการผลิตแบบ ก. และ ข. ดังตารางที่ 4 - 10 (รายละเอียดได้อธิบายไว้ในบทที่ 5) ..

ต้นทุนแบบ ก.

โรง 1 มีเงินทุนหมุนเวียนในปัจจัยการผลิตรวมทั้งสิ้นโดยเฉลี่ยเตาละ 1,711.07 บาท ประกอบด้วย วัตถุดิบ 721.72 บาท และค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่น ๆ 989.35 บาท

โรง 2 มีเงินทุนหมุนเวียนในปัจจัยการผลิตรวมทั้งสิ้นโดยเฉลี่ยเตาละ 3,295.89 บาท ประกอบด้วย วัตถุดิบ 1,233.58 บาท ค่าแรงงาน 476.99 บาท และค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่น ๆ 1,588.32 บาท

โรง 3 มีเงินทุนหมุนเวียนในปัจจัยการผลิตรวมทั้งสิ้นโดยเฉลี่ยเตาละ 12,754.22 บาท ประกอบด้วย วัตถุดิบ 3,046.19 บาท ค่าแรงงาน 6,382.17 บาท และค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่น ๆ 3,325.92 บาท

ตารางที่ 4 - 10 แสดงเงินลงทุนเวียนต่อเตา สำแนกตามขนาดการผลิต

หน่วย : บาท (ค่าเฉลี่ย)

เงินลงทุนเวียน	โรงงานขนาดการผลิตที่ 1		โรงงานขนาดการผลิตที่ 2		โรงงานขนาดการผลิตที่ 3	
	ต้นทุนแบบ ก ¹	ต้นทุนแบบ ข ²	ต้นทุนแบบ ก ¹	ต้นทุนแบบ ข ²	ต้นทุนแบบ ก ¹	ต้นทุนแบบ ข ²
วัตถุดิบ	721.72	721.72	1,233.58	1,233.58	3,046.19	3,046.19
ค่าแรงงาน	-	1,515.28	476.99	2,637.22	6,382.11	8,055.36
ค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่น ๆ	989.35	1,007.66	1,585.32	1,628.04	3,325.92	3,418.42
รวม	1,711.07	3,244.66	3,295.89	5,498.84	12,754.22	14,519.97

¹ ตารางที่ 5 - 20 หน้า 156

² ตารางที่ 5 - 21 หน้า 158

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ต้นทุนแบบ ข.

โรง 1 มีเงินทุนหมุนเวียนในปัสัยการผลิตรวมทั้งสิ้นโดยเฉลี่ยแต่ละ 3,244.66 บาท ประกอบด้วย วัสดุดิบ 721.72 บาท ค่าแรงงาน 1,515.28 บาท และค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่น ๆ 1,007.66 บาท

โรง 2 มีเงินทุนหมุนเวียนในปัสัยการผลิตรวมทั้งสิ้นโดยเฉลี่ยแต่ละ 5,498.84 บาท ประกอบด้วย วัสดุดิบ 1,233.58 บาท ค่าแรงงาน 2,637.22 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่น ๆ 1,628.04 บาท

โรง 3 มีเงินทุนหมุนเวียนในปัสัยการผลิตรวมทั้งสิ้นโดยเฉลี่ยแต่ละ 14,519.97 บาท ประกอบด้วย วัสดุดิบ 3,046.19 บาท ค่าแรงงาน 8,055.36 บาท และค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่น ๆ 3,418.42 บาท

ทุนของผู้ผลิตซึ่งประกอบด้วย สินทรัพย์เพื่อการลงทุนและเงินทุนหมุนเวียนนั้น ผู้ผลิตส่วนใหญ่ได้มาจากสินเชื่อเพื่อการผลิต สินเชื่อเพื่อการผลิตของผู้ผลิตมีวิธีการได้มาจากแหล่งต่างนั้นจะกล่าวถึงสินเชื่อของผู้ผลิตอิฐมอญ ดังต่อไปนี้

2. สินเชื่อของผู้ผลิตอิฐมอญ จากการสำรวจพบว่าผู้ผลิตหรือเจ้าของโรงผลิตอิฐมอญส่วนใหญ่ร้อยละ 54.17 ของจำนวนผู้ผลิตทั้งหมด ใช้เงินลงทุนจากการกู้ยืมหรือการได้สินเชื่อ รองลงมาร้อยละ 35.41 ลงทุนโดยใช้เงินออมของเจ้าของและเงินกู้ และร้อยละ 10.42 ใช้เงินลงทุนจากเงินออมของเจ้าของ (ตารางที่ 4 - 11 ข้อ 1)

ผู้ผลิตส่วนใหญ่ร้อยละ 95.35 ของจำนวนผู้ผลิตที่ได้สินเชื่อ มีวัตถุประสงค์กู้เงินเพื่อนำมาใช้จ่ายในการผลิต และร้อยละ 4.65 เพื่อใช้จ่ายในการครองชีพ (ตารางที่ 4 - 11 ข้อ 2)

ตารางที่ 4 - 11 แหล่งเงินเชื่อของผู้ผลิตวิญญู

รายละเอียดของข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เงินลงทุนได้มาจาก		
เงินออมของเจ้าของ	5	10.42
การกู้ยืมหรือการได้สินเชื่อ	26	54.17
เงินออมและเงินกู้	<u>17</u>	<u>35.41</u>
รวม	<u>48</u>	<u>100.00</u>
2. วัตถุประสงค์ในการกู้		
เพื่อไปจ่ายในการครองชีพ	2	4.65
เพื่อไปจ่ายในการผลิต	<u>41</u>	<u>95.35</u>
รวม	<u>43</u>	<u>100.00</u>
3. เงินกู้ยืมมาผู้ผลิตนำไป		
ไปเพื่อทำการผลิตทั้งสิ้น	6	13.95
ไปในการครองชีพ	4	9.30
ไปในการครองชีพและการผลิต	<u>33</u>	<u>76.75</u>
รวม	<u>43</u>	<u>100.00</u>
4. แหล่งเงินเชื่อของผู้ผลิต (ตอบได้หลายข้อ)		
โดยการกู้ยืมจากนายทุน	25	14.04
จากเงินให้กู้ยืมจากเพื่อนบ้าน	11	6.18
จากเงินให้กู้ยืมหรือเงินย่ำระลั่งหน้าจากผู้รับซื้ออัฐ	2	1.12
โดยวิธีขายอัฐลั่งหน้าให้เจ้าของเตาเผา	3	1.69
โดยการซื้อวัตถุดิบและอุปกรณ์การผลิต	42	23.60
โดยการซื้อเชื้อเครื่องอุปโภคและบริโภคจากร้านขายของชำในหมู่บ้าน	35	19.66
จากสหกรณ์การเกษตร	22	12.36
จากญาติ	<u>38</u>	<u>21.35</u>
รวม	<u>178</u>	<u>100.00</u>

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ผลิตส่วนใหญ่ร้อยละ 76.75 ของจำนวนผู้ผลิตที่ไต่ถามชื่อ ได้นำมาใช้จ่ายในการครองชีพและการผลิต รองลงมาร้อยละ 13.95 ได้นำเงินกู้มาใช้จ่ายในการผลิตทั้งสิ้น และร้อยละ 9.30 ได้นำไปใช้ในการครองชีพ จากการสำรวจพบว่าผู้ผลิตไม่สามารถที่จะแบ่งเงินกู้ออกไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ได้ เนื่องจากผู้ผลิตมีฐานะยากจน จึงนำเงินกู้ไปใช้จ่ายในการครองชีพร่วมกับการผลิตอีฐมอญ (ตารางที่ 4 - 11 ข้อ 3)

ผู้ผลิตส่วนใหญ่ร้อยละ 23.60 ของจำนวนผู้ตอบ ได้รับสินเชื่อโดยการซื้อวัตถุดิบและอุปกรณ์การผลิต รองลงมาร้อยละ 21.35 ไต่ถามชื่อโดยการกู้จากญาติ ร้อยละ 19.66 ได้รับสินเชื่อจากการซื้อเครื่องอุปโภคและบริโภคจากร้านขายของชำในหมู่บ้าน ร้อยละ 14.04 โดยการกู้ยืมจากนายทุน ร้อยละ 12.36 ได้รับสินเชื่อจากสหกรณ์การเกษตร ทั้งนี้เนื่องจากผู้ประกอบการมีอาชีพเกษตรกรรมได้กู้เงินจากสหกรณ์มาแล้วนำเงินบางส่วนมาใช้ในการผลิตอีฐมอญ ร้อยละ 6.18 ไต่ถามชื่อจากการกู้ยืมจากเพื่อนบ้าน ร้อยละ 1.69 ได้รับสินเชื่อโดยวิธีขายอีฐล่วงหน้าให้เจ้าของเตาเผา และร้อยละ 1.12 ได้รับสินเชื่อจากการให้กู้จากผู้รับซื้ออีฐ ผู้ผลิตจะได้รับสินเชื่อในวงเงินตั้งแต่ประมาณ 200 - 50,000 บาท อัตราดอกเบี้ยตั้งแต่ประมาณร้อยละ 14 - 120 บาทต่อปี (ตารางที่ 4 - 11 ข้อ 4)

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการค้า
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ลักษณะการผลิตและปริมาณผลผลิต และปริมาณผลผลิตที่สูญเสีย

พิจารณาในเรื่อง, ลักษณะการผลิต ปริมาณผลผลิตและเปอร์เซ็นต์การสูญเสีย กับปริมาณผลผลิตที่สูญเสีย ตามลำดับ ดังนี้

ก. ลักษณะการผลิต เป็นลักษณะการทำงานของผู้ใช้แรงงานผลิตอิฐมอญ จากการสำรวจพบว่า ลักษณะการทำงานของผู้ใช้แรงงานมีความเป็นอิสระในการทำงาน เนื่องจากลักษณะการจ้างงานและการจ่ายค่าแรงงานเป็นการจ้างเหมาเป็นรายก้อน ซึ่งผู้ว่าจ้างไม่มีสิทธิ์จะวางระเบียบการทำงานหรือกำหนดเวลาทำงานของผู้รับจ้างได้ จะทำงานหรือไม่ทำงานวันใดก็ได้ ต้องปล่อยตามความสะดวกของผู้รับจ้างแรงงาน แม้แต่ผู้ผลิตเองก็ไม่ได้เคร่งครัดต่อการทำงาน ส่วนใหญ่จะหยุดงานหรือผลจากงานผลิตอิฐที่ทำเป็นประจำทันทีถ้ามีธุระหรือมีงานอื่นที่ต้องการจะทำ

การผลิตยังคงใช้กรรมวิธีการผลิตแบบดั้งเดิมยังไม่มีการพัฒนาจากเดิมเท่าที่ควร และแบบของผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ยังคงเหมือนเดิม

ข. ปริมาณผลผลิต การผลิตอิฐมอญมีปริมาณการผลิตต่อวันไม่แน่นอน ทั้งนี้ เพราะผู้ผลิตไม่ได้ทำการบันทึกทุกวันอาจจะเว้นไป 1 - 3 วัน เพื่อรอให้อิฐดิบรุ่นเก่าตกแต่่งให้เรียบร้อยก่อน จึงผลิตอิฐดิบต่อไป การผลิตอิฐดิบปริมาณการผลิตขึ้นอยู่กับ ฤดูกาล ราคา จำนวนแรงงาน และสภาพร่างกายจิตใจ

รายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะการผลิต และปริมาณผลผลิตของผู้ผลิตอิฐมอญ เป็นดังนี้

ผู้ผลิตทั้งหมดไม่สามารถกำหนดเวลาทำงานที่แน่นอน ลักษณะการผลิตของผู้ผลิตร้อยละ 45.83 ช่วยกันทำทุกขั้นตอน ร้อยละ 37.50 แบ่งงานกันทำบางขั้นตอนและช่วยกันทำในบางขั้นตอน ร้อยละ 10.42 แบ่งงานกันทำบางขั้นตอน และร้อยละ 6.25 ทำคนเดียวจนสำเร็จรูป (ตารางที่ 4 - 12 ข้อ 1 และ 2)

ปริมาณการผลิตอิฐมอญของผู้ผลิตทั้งหมดไม่แน่นอนทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ คือ ร้อยละ 30.61 ขึ้นอยู่กับสภาพร่างกายและจิตใจ ร้อยละ 27.21 ขึ้นอยู่กับฤดูกาล และสภาพดินฟ้าอากาศ ร้อยละ 23.81 ขึ้นอยู่กับราคาของอิฐมอญ และร้อยละ 18.37 ขึ้นอยู่กับจำนวนแรงงานในการผลิตอิฐมอญ (ตารางที่ 4 - 12 ข้อ 3 และ 4)

ตารางที่ 4 - 12 ลักษณะการผลิตและปริมาณผลผลิต

รายละเอียดของข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การทำงานของผู้ใช้แรงงาน		
ไม่สามารถกำหนดเวลาทำงานที่แน่นอน	48	100.00
รวม	48	100.00
2. ลักษณะการผลิต		
ทำคนเดียวจนสำเร็จรูป	3	6.25
แบ่งงานกันทำบางขั้นตอน	5	10.42
แบ่งงานกันทำบางขั้นตอนและช่วยกันทำในบางขั้นตอน	18	37.50
ช่วยกันทำทุกขั้นตอน	22	45.83
รวม	48	100.00
3. ปริมาณการผลิตขีวมอญต่อวัน		
ไม่แน่นอน	48	100.00
รวม	48	100.00
4. ปริมาณการผลิตที่ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับ (ตอบได้หลายข้อ)		
ฤดูกาล (สภาพ ดิน พืช อากาศ)	40	27.21
ราคา	35	23.81
จำนวนแรงงานในการผลิตขีวมอญ	27	18.37
สภาพร่างกายและจิตใจ	45	30.61
รวม	147	100.00
5. การออกแบบผลิตภัณฑ์เมื่อเปรียบเทียบกับเมื่อเริ่มกิจการ		
ส่วนใหญ่ยังคงเหมือนเดิม	45	93.75
มีการเปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อย	3	6.25
รวม	48	100.00
6. ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงแบบผลิตภัณฑ์ผู้ออกแบบผลิตภัณฑ์		
ลูกค้าสั่งทำ	3	100.00
รวม	3	100.00
7. ความคิดเรื่องการซื้อ เครื่องทุนแรง มาช่วยในการผลิต		
คิดที่จะซื้อ	42	87.50
ไม่คิดที่จะซื้อ	6	12.50
รวม	48	100.00
8. ปัญหาในการซื้อ		
ขาดแคลนเงินทุนที่จะซื้อ	3	7.14
ขาดความรู้ในการซื้อ	6	14.29
ขาดแคลนเงินทุนและขาดความรู้ในการซื้อ	33	78.57
รวม	42	100.00

การออกแบบผลิตภัณฑ์ เมื่อเปรียบเทียบกับเมื่อเริ่มดำเนินการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 93.75 แบบผลิตภัณฑ์ยังคงเหมือนเดิม และร้อยละ 6.25 มีการเปลี่ยนแปลงแบบผลิตภัณฑ์บ้างเล็กน้อย โดยลูกค้าเป็นผู้สั่งทำ (ตารางที่ 4 - 12 ข้อ 5 และ 6)

ความต้องการใช้ เครื่องทุ่นแรงช่วยในการผลิตของผู้ผลิตอีฐมอญ ผู้ผลิตส่วนใหญ่ ร้อยละ 87.50 มีความคิดที่จะซื้อ เครื่องทุ่นแรง เข้ามาช่วยในการผลิต แต่ส่วนน้อยร้อยละ 12.50 ไม่คิดที่จะซื้อ เครื่องทุ่นแรง เข้ามาช่วยในการผลิต

ผู้ผลิตที่ต้องการซื้อ เครื่องทุ่นแรง เข้ามาช่วยในการผลิตส่วนใหญ่ร้อยละ 78.57 ขาดแคลนเงินทุนที่จะซื้อ เครื่องทุ่นแรง และขาดความรู้ในการใช้ เครื่องทุ่นแรง รองลงมา ร้อยละ 14.29 ขาดความรู้ในการใช้ และร้อยละ 7.14 ขาดแคลนเงินทุนที่จะซื้อ

จากการสำรวจและสัมภาษณ์พบว่า ผู้ผลิตบางรายเคยใช้ เครื่องทุ่นแรงช่วยในการผลิตในขั้นตอนนวดดิน และผู้ผลิตบางรายใช้ เครื่องทุ่นแรงช่วยในการผลิตในขั้นตอนนวดดินและรีดดินออกมา เป็นอิฐดิบ สามารถนำไปผึ่งได้ โดยซึ่งขั้นตอนนี้สามารถลดแรงงานคนและประหยัดเวลาได้อย่างมาก แต่ก็มีปัญหาในเรื่อง เครื่องทุ่นแรงต้องซ่อมแซมบ่อย และเป็นเครื่องยนต์เก่าที่นำมาดัดแปลงให้ใช้เป็น เครื่องทุ่นแรงได้ และปัญหาเรื่อง อิฐดิบ เมื่อเผาแล้วเกิดการแตกร้าวบิดงอ เนื่องจากเครื่องรีดดินแน่นมากเกินไป ผู้ผลิตบางรายได้เปลี่ยนจากการผลิตอีฐมอญชนิดต้นเป็นอีฐมอญชนิดผิฐ ซึ่งใช้ เป็นอิฐประดับได้ด้วย แต่ก็เลิกใช้ เครื่องทุ่นแรงดังกล่าว เนื่องจากจำหน่ายไม่ได้ในราคาที่สูงพอและหาตลาดจำหน่ายยากผู้ผลิตจึงหันกลับมาผลิตอีฐมอญด้วยแรงงานคนตามเดิม

ค. เปอร์เซ็นต์การสูญเสียกับปริมาณผลผลิตที่สูญเสีย กิจกรรมอุตสาหกรรมแทบทุกประเภทไม่ว่าจะใช้เทคนิคการผลิตแบบใดย่อมมีปัญหาในเรื่องของเสีย เช่น หัก ขำ รูด ผิดตำหนิ การผลิตอีฐมอญก็เช่นเดียวกันย่อมมีของเสีย เช่น อิฐหัก ผิดตำหนิ ดังนั้นในการคิดต้นทุนการผลิตรวมหรือต่อหน่วย ผู้ผลิตต้องพิจารณาในเรื่องของเสีย ตามลำดับดังนี้

1. เปอร์เซ็นต์การสูญเสีย คือ ร้อยละของสินค้าที่แตกหัก ขำ รูด เสียหายจากการผลิต
2. ปริมาณผลผลิตที่สูญเสีย ปริมาณผลผลิตใน 1 ฤดูกาลผลิตหรือ 1 เดือน เมื่อผลิตเสร็จแล้วจะมีอีฐมอญที่แตกหัก ขำ รูด หรือเสียหายจากการผลิต ผลผลิตที่สูญเสียจะมีผลทำให้

ให้ปริมาณผลผลิตจริงต่อเตามีปริมาณลดลง ผลผลิตที่สูญเสียเหล่านี้ส่วนใหญ่จะแตกหักจำหน่ายเป็นเศษวัสดุไม่ได้

3. ปริมาณผลผลิตคงเหลือหลังหักเปอร์เซ็นต์การสูญเสียจากการผลิต เป็นปริมาณผลผลิตเพื่อรอการจำหน่าย และเป็นปริมาณที่ต้องนำไปคำนวณหาอัตราตัวเฉลี่ยต่อหน่วยของต้นทุนการผลิต ปริมาณผลผลิตและปริมาณผลผลิตคงเหลือหลังหักเปอร์เซ็นต์การสูญเสียมีรายละเอียดดังตารางที่ 4 - 13 หน้า 78

จากตารางที่ 4 - 13 ปริมาณผลผลิตคงเหลือหลังหักเปอร์เซ็นต์การสูญเสียของโรง 1 โรง 2 และโรง 3 เป็นดังนี้

โรง 1 ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยเตาละ 28,125 ก้อน มีเปอร์เซ็นต์การสูญเสียเป็นร้อยละ 0.4 ของปริมาณผลผลิต

ปริมาณผลผลิตที่สูญเสียโดยเฉลี่ยต่อปริมาณผลผลิต 10,000 ก้อน เป็น 40 ก้อน เตาละ 113 ก้อน และปีละ 1,582 ก้อน

ปริมาณผลผลิตคงเหลือหลังหักเปอร์เซ็นต์การสูญเสียโดยเฉลี่ยต่อปริมาณผลผลิต 10,000 ก้อนเป็น 9,960 ก้อน เตาละ 28,012 ก้อน และปีละ 392,168 ก้อน

โรง 2 ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยเตาละ 50,563 ก้อน มีเปอร์เซ็นต์การสูญเสียเป็นร้อยละ 0.5 ของปริมาณผลผลิต

ปริมาณผลผลิตที่สูญเสียโดยเฉลี่ยต่อปริมาณผลผลิต 10,000 ก้อน เป็น 50 ก้อน เตาละ 253 ก้อน และปีละ 3,036 ก้อน

ปริมาณผลผลิตคงเหลือหลังหักเปอร์เซ็นต์การสูญเสียโดยเฉลี่ยต่อปริมาณผลผลิต 10,000 ก้อนเป็น 9,950 ก้อน เตาละ 50,310 ก้อน และปีละ 603,720 ก้อน

โรง 3 ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยเตาละ 143,125 ก้อน มีเปอร์เซ็นต์การสูญเสียร้อยละ 0.5 ของปริมาณผลผลิต

ปริมาณผลผลิตที่สูญเสียโดยเฉลี่ยต่อปริมาณผลผลิต 10,000 ก้อน เป็น 50 ก้อน เตาละ 716 ก้อน และปีละ 7,160 ก้อน

ปริมาณผลผลิตคงเหลือหลังหักเปอร์เซ็นต์การสูญเสียโดยเฉลี่ยต่อปริมาณผลผลิต 10,000 ก้อน เป็น 9,950 ก้อน เตาละ 142,409 ก้อน และปีละ 1,424,090 ก้อน

ตารางที่ 4 - 13 แสดงปริมาณผลผลิตคางเหลืองสังหักเปอร์เซ็นต์การสูญเสีย

หน่วย : ก้อน (ค่าเฉลี่ย)

โรงงาน ขนาด การผลิต ที่	ปริมาณผลผลิต ต่อเตา	เปอร์เซ็นต์ การสูญเสีย %	ปริมาณผลผลิตที่ สูญเสียต่อหน่วย			ปริมาณผลผลิตคางเหลืองสังหักเปอร์เซ็นต์การสูญเสีย		
			10,000 ¹ ก้อน	เตา ¹	๐ ²	10,000 ³ ก้อน	เตา ³	๐ ⁴
1	28,125	.4	40	113	1,582	9,960	28,๐12	392,168
2	50,563	.5	50	253	3,036	9,950	50,310	603,720
3	143,125	.5	50	716	7,160	9,950	142,409	1,424,090

$$^1 \text{ปริมาณผลผลิตที่สูญเสียต่อหน่วย} = \text{ปริมาณผลผลิตต่อหน่วย} \times \text{เปอร์เซ็นต์การสูญเสีย}$$

ตัวอย่าง

$$\text{โรง 1 ปริมาณผลผลิตที่สูญเสียต่อเตา} = 28,125 \times \frac{.4}{100} = 113 \text{ ก้อน}$$

$$\text{ปริมาณผลผลิตที่สูญเสียต่อ 10,000 ก้อน} = 10,000 \times \frac{.4}{100} = 40 \text{ ก้อน}$$

$$^2 \text{ปริมาณผลผลิตที่สูญเสียต่อ๐} = \text{ปริมาณผลผลิตที่สูญเสียต่อเตา} \times \text{จำนวนเตาต่อ๐}$$

ตัวอย่าง

$$\text{โรง 1} = 113 \times 14 = 1,582 \text{ ก้อน}$$

$$^3 \text{ปริมาณผลผลิตคางเหลืองสังหักเปอร์เซ็นต์การสูญเสีย} = \text{ปริมาณผลผลิตต่อหน่วย} - \text{ปริมาณผลผลิตที่สูญเสียต่อหน่วย}$$

ตัวอย่าง

$$\text{โรง 1 ปริมาณผลผลิตคางเหลืองสังหักเปอร์เซ็นต์การสูญเสียต่อเตา} = 28,125 - 113 = 28,012 \text{ ก้อน}$$

$$^4 \text{ปริมาณผลผลิตคางเหลืองสังหักเปอร์เซ็นต์การสูญเสียต่อ๐} = \text{ปริมาณผลผลิตคางเหลืองสังหักเปอร์เซ็นต์การสูญเสียต่อเตา} \times \text{จำนวนเตาต่อ๐}$$

ตัวอย่าง

$$\text{โรง 1} = 28,012 \times 14 = 392,168 \text{ ก้อน}$$

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. ประสิทธิภาพการผลิต

ประสิทธิภาพการผลิต หมายถึง การใช้ปัจจัยการผลิตให้เกิดประโยชน์สูงสุดเป็นการเพิ่มผลผลิต กล่าวคือเป็นการใช้ปัจจัยการผลิตในปริมาณเท่าเดิมหรือลดลง แต่ให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น หรือให้ผลผลิตและปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้นแต่การเพิ่มของปัจจัยการผลิตเพิ่มเป็นอัตราส่วนที่ต่ำกว่าการเพิ่มของผลผลิตที่ได้รับออกมา ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า การเพิ่มผลผลิตหมายถึง อัตราส่วนของผลผลิต (Outputs) กับปัจจัยการผลิต (Inputs) หรือผลผลิตหารด้วยปัจจัยการผลิตนั่นเอง เช่น ปัจจัยการผลิตมีมูลค่า 100 บาท เมื่อผลิตสินค้าแล้วมีมูลค่า 110 บาท การเพิ่มผลผลิตหรือประสิทธิภาพในการผลิตจะเท่ากับ $110/100$ หรือ 1.1 หรือการใช้ปัจจัยการผลิตเท่าเดิมคือ 100 บาท สามารถผลิตสินค้าได้มูลค่า 120 บาท อัตราเพิ่มผลผลิตก็จะเท่ากับ $120/100$ หรือ 1.2 เพิ่มขึ้นจากเดิม 10 %¹ และการใช้ปัจจัยการผลิตลดลงคือ 96 บาท ผลิตสินค้าได้มูลค่า 120 บาท อัตราเพิ่มผลผลิตก็จะเป็น $120/96$ หรือเท่ากับ 1.25 หรือเพิ่มขึ้นจากเดิม 15 %²

การศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการผลิตนี้ ได้ตั้งข้อสมมติฐานไว้ว่า "ปัญหาสำคัญของอุตสาหกรรมในครัวเรือน คือ ประสิทธิภาพการผลิตต่ำ" ประสิทธิภาพการผลิตในที่นี้ไม่สามารถเปรียบเทียบข้อมูลในเชิงปริมาณได้ เนื่องจากไม่มีข้อมูลในอดีตและการวิจัยทำในระยะเวลายาว จึงไม่สามารถกำหนดมาตรฐานในด้านการใช้วัตถุดิบ แรงงาน และค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่น ๆ ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงพิจารณาประสิทธิภาพการผลิตในเรื่องต่อไปนี้ คือ

- ก. การจัดการ
- ข. การพัฒนาเทคโนโลยีในด้านการผลิต

ก. การจัดการ พิจารณาถึงว่าผู้ผลิตมีการวางแผนการผลิตเกี่ยวกับการใช้ปัจจัยการผลิต การควบคุม และการประเมินผลหรือไม่ ถ้าหากผู้ผลิตไม่มีการวางแผนการผลิต การควบคุม และการประเมินผลแล้ว จะก่อให้เกิดผลเสียแก่ผู้ผลิตทั้งในด้านต้นทุน ราคา และการจำหน่าย

$$^1 \text{ อัตราเพิ่มผลผลิต} = \frac{100 \times .1}{1} = 10 \%$$

$$^2 \text{ อัตราเพิ่มผลผลิต} = \frac{100 \times .25}{1} = 25 - 10 = 15 \%$$

เพราะถ้าใช้ต้นทุนอย่างไม่ประหยัดผลผลิตสินค้ามากเกินไปความต้องการตลาด การที่จะจำหน่ายได้ในราคา เพื่อให้มีกำไรมากที่สุดย่อมกระทำได้ยาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการขาดประสิทธิภาพการผลิต เพราะไม่สามารถจะใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเรื่องการผลิตอิฐมอญระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและอ่างทอง¹ สรุปได้ดังนี้

1. ผู้ผลิตขาดการวางแผนในการซื้อวัตถุดิบ ไม่สามารถเลือกซื้อวัตถุดิบได้ในราคาและปริมาณที่ต้องการ เพราะจำเป็นต้องซื้อจากพ่อค้าคนกลางเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากขาดแคลนเงินทุนและจำเป็นต้องซื้อเป็นเงินเชื่อซึ่งทำให้ต้องซื้อวัตถุดิบในราคาสูง นอกจากนี้ผู้ผลิตส่วนใหญ่ยังขาดการวางแผนในการใช้วัตถุดิบและสำรองเพื่อการผลิตในระยะยาวจึงต้องจัดซื้อวัตถุดิบบ่อยครั้งทำให้เกิดสภาพการผลิตที่ประสบปัญหาวัตถุดิบขาดแคลน ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่าผู้ผลิตขาดประสิทธิภาพในการวางแผนและการควบคุมวัตถุดิบให้มีราคา คุณภาพ และปริมาณที่เหมาะสม

2. ผู้ผลิตขาดการวางแผนในด้านการใช้ปัจจัยแรงงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด คือ ไม่สามารถกำหนดระเบียบการทำงานของผู้ใช้แรงงานได้ ผู้ใช้แรงงานทำงานไม่สม่ำเสมออยากจะทำงานหรือเลิกทำงานเมื่อไรก็ได้ นอกจากนี้ผู้ใช้แรงงานยังช่วยกันทำงานทุกขั้นตอนการผลิตไม่มีการแบ่งงานกันทำในขั้นตอนที่ตนถนัดจึงมีผลทำให้เกิดแรงงานที่ไม่ชำนาญงานในบางขั้นตอน ดังนั้น อาจสรุปได้ว่าผู้ผลิตขาดประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุมการใช้ปัจจัยแรงงาน

3. ผู้ผลิตขาดความรู้เกี่ยวกับด้านการจัดการการผลิตไม่สามารถวางแผนเกี่ยวกับการกำหนดปริมาณผลผลิต ผู้ผลิตส่วนใหญ่จะทำการผลิตไปเรื่อย ๆ ปริมาณผลผลิตในแต่ละวันจะขึ้นอยู่กับสภาพร่างกายและจิตใจกับสภาพดินฟ้าอากาศ และอื่น ๆ การที่ผู้ผลิตขาดความรู้ทางด้านการจัดการการผลิตทำให้เกิดผลเสียต่อผู้ผลิตทั้งในด้านราคาและการหาตลาดจำหน่าย ทั้งนี้ เนื่องจากปริมาณผลผลิตมีมากเกินไปความต้องการของตลาด เมื่อปริมาณของผลผลิตมีมากเกินไปความต้องการของตลาดการที่จะขายให้ได้กำไรมากที่สุดย่อมกระทำได้ยากเพราะถ้าขายในราคาแพงกว่าก็จะมีคนซื้อ ดังนั้น อาจสรุปได้ว่าผู้ผลิตขาดประสิทธิภาพในด้านวางแผนการกำหนดปริมาณผลผลิต

¹ ๑ ตารางที่ 4 - 6. หน้า 58, 4 - 11 หน้า 72, และ 4 - 12 หน้า 75

4. ผู้ผลิตส่วนใหญ่ไม่สามารถวางแผนเกี่ยวกับการใช้เงินทุนและมีปัญหาในเรื่องการจัดหาเงินทุน: ต้องกู้ยืมเงินทุนจากภาครัฐบาลและภาคเอกชน เงินกู้ที่ได้รับมาจะนำไปใช้จ่ายในการผลิตและใช้จ่ายในการดำรงชีพควบคู่กันอยู่เสมอ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ผลิตมีฐานะยากจน การขาดแคลนเงินทุนซึ่งเป็นปัจจัยที่จำเป็นขั้นหนึ่งที่จะช่วยให้ธุรกิจสามารถดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และแผนงานที่วางไว้มีผลทำให้ผู้ผลิตไม่สามารถวางแผนการใช้เงินทุนอื่น ๆ ได้ตามต้องการ ดังนั้น อาจสรุปได้ว่าผู้ผลิตขาดประสิทธิภาพในการวางแผนการใช้เงินทุนเนื่องจากการขาดแคลนเงินทุนและมีปัญหาในการจัดหาเรื่องเงินทุน

ข. การพัฒนาเทคโนโลยีทางการผลิต ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาว่าผู้ผลิตได้นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้เพื่อปรับปรุงในการผลิตหรือไม่ เช่น การใช้เทคโนโลยีลดขั้นตอนการผลิต: เพิ่มผลผลิต หรือเพิ่มคุณภาพการผลิตหรือไม่ ผลการวิจัยพบว่าการผลิตอัฐมอญในระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือนยังไม่มี การเปลี่ยนแปลง คงใช้กรรมวิธีการผลิตแบบเดิมที่บรรพบุรุษเคยทำ ผู้ผลิตบางรายเคยนำเครื่องทุ่นแรงมาใช้ โดยการนำเครื่องยนต์เก่ามาดัดแปลงให้ใช้ได้ในช่วงขั้นตอนการนวดดิน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ใช้แรงงานมากแต่ก็ไม่สามารถลดค่าทวนแรงงานและเวลาลงได้ ทั้งยังมีปัญหาตามมาคือ การชำรุดของเครื่องยนต์บ่อยครั้งผู้ผลิตบางรายนำเครื่องจักรทุ่นแรงมาใช้ตั้งแต่ขั้นตอนการนวดดิน ริดดินออกมาเป็นอัฐมอญแต่ก็มีปัญหาเรื่องการสูญเสียเกิดขึ้นในขั้นตอนการเผา เพราะเครื่องจักรอัดดินแน่นเกินไป การสูญเสียทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น ผู้ผลิตหลายรายเลิกใช้เครื่องจักรดังกล่าวแล้วหันมาผลิตโดยใช้แรงงานคนเช่นเดิม ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ผู้ผลิตยังไม่สามารถพัฒนาการผลิตให้มีคุณภาพดีขึ้นได้โดยการใช้เทคโนโลยีใหม่มาช่วย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นอาจสรุปได้ว่า การผลิตอัฐมอญระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือนมีประสิทธิภาพในการผลิตต่ำ ดังนั้น ปัญหาสำคัญของอุตสาหกรรมในครัวเรือนคือ ประสิทธิภาพการผลิตต่ำจึงตรงกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

สภาพการตลาดของอิฐมอญ

การตลาดเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการอุปโภคของกิจการต่าง ๆ ทุกประเภท การผลิตอิฐมอญก็เหมือนกับธุรกิจประเภทอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องอาศัยตลาดเป็นสื่อกลางในการติดต่อระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค นอกจากนี้ตลาดยังเป็นแหล่งที่ให้ข่าวสารแก่ผู้ผลิตในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างมาก เช่น ปริมาณการผลิต ราคาจำหน่ายและชนิดของสินค้า เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะทำให้ผู้ผลิตตัดสินใจในปัญหาการผลิตได้อย่างถูกต้อง และดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

การศึกษาสภาพการตลาดของอิฐมอญระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือนจะมุ่งศึกษาในเรื่องช่องทางการจำหน่าย วิธีการจำหน่าย การกำหนดราคา และสภาพตลาดกับสภาพการแข่งขัน เพื่อศึกษาว่าการจำหน่ายอิฐมอญมีปัญหา เรื่องการตัดราคากันเองระหว่างผู้ผลิตหรือไม่

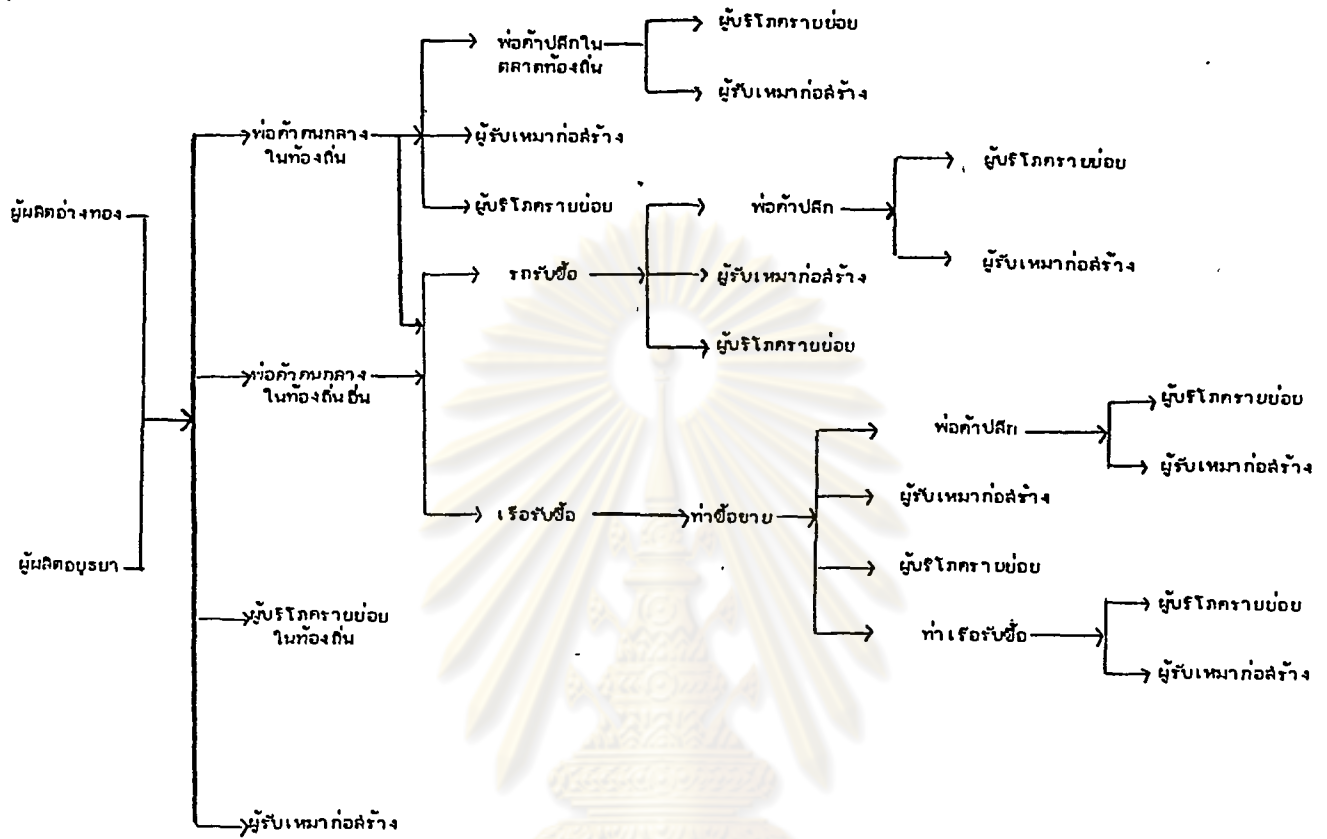
1. ช่องทางการจำหน่ายของอิฐมอญ

ช่องทางการจำหน่าย หมายถึง ขบวนการที่แสดงให้เห็นว่า อิฐมอญที่ผู้ผลิตอิฐมอญผลิตขึ้นจะผ่านไปถึงผู้บริโภคโดยผ่านผู้ที่ทำหน้าที่การตลาดในประเภทและระดับต่าง ๆ ได้อย่างไร สำหรับการผลิตอิฐมอญจะอาศัยช่องทางการจำหน่ายที่มีลักษณะตามตารางที่ 4 - 14 หน้า 83

ก. ผู้ซื้อ คือ พ่อค้าคนกลางในท้องถิ่น พ่อค้าคนกลางท้องถิ่นอื่น ผู้บริโภค รายย่อยในท้องถิ่น และผู้รับเหมาก่อสร้างจะเข้าไปซื้ออิฐมอญถึงโรงงานอิฐมอญโดยตรง พร้อมกับส่งพาหนะไปบรรทุกด้วย สำหรับค่าขนอิฐออกจากเตาถือเป็นค่าใช้จ่ายของผู้ผลิต

ข. พ่อค้าคนกลางในท้องถิ่นและพ่อค้าคนกลางท้องถิ่นอื่น จะนำไปจำหน่ายให้พ่อค้าปลีกในตลาดท้องถิ่น ผู้รับเหมาก่อสร้างและผู้บริโภครายย่อยหรือนำไปจำหน่ายในท้องถิ่นอื่นโดยจำหน่ายให้กับพ่อค้าปลีก ผู้รับเหมาก่อสร้าง และผู้บริโภครายย่อย สำหรับพาหนะในการนำไปจำหน่ายมีทั้งรถและเรือ สำหรับเรือรับซื้อจะไปจอด ณ ท่าจอดเรือ (แถบทะเลคันและบึงจื่อ) ในกรุงเทพมหานคร เรือจะจอดรอจำหน่ายให้แก่พ่อค้าปลีก ผู้รับเหมาก่อสร้างและผู้บริโภค

ตารางที่ 4 - 14 ช่องทางการจำหน่ายอัฐมณฑล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการสำรวจช่องทางทางการจำหน่ายอิฐมอญของผู้ผลิตอิฐมอญระดับอุตสาหกรรมใน
ครัวเรือน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4 - 5 หน้า 85 พบว่า

ผู้ผลิตร้อยละ 18.64 เป็นผู้จำหน่ายเองโดยการขายปลีกให้กับผู้บริโภคในท้องถิ่น
ท้องถิ่นอื่น และผู้รับเหมาก่อสร้าง แต่ไม่ได้จำหน่ายเป็นประจำ

ผู้ผลิตทั้งหมดจำหน่ายอิฐมอญโดยจำหน่าย ผ่านคนกลางประเภทต่าง ๆ ดังนี้ ร้อยละ
35.60 จำหน่ายผ่านคนกลางในท้องถิ่น ร้อยละ 32.20 จำหน่ายผ่านคนกลางผู้จำหน่ายวัสดุ
คนกลางประเภทนี้จะเป็นผู้นำวัสดุคือ ดินและแกลบมาจำหน่ายให้ผู้ผลิตในราคาสินเชื่อ และผู้
ร้อยละ 13.56 จำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลางท้องถิ่นอื่น (ตารางที่ 4 -15 ข้อ 1)

ผู้ผลิตจำนวน 11 คน ที่เป็นผู้จำหน่ายเองเป็นการขายปลีกอย่างเดียว ลูกค้าส่วนใหญ่
ร้อยละ 72.73 จะเป็นคนในท้องถิ่น ร้อยละ 18.18 จะเป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง และร้อยละ
9.09 เป็นลูกค้าจากท้องถิ่นอื่น (ตารางที่ 4 - 15 ข้อ 2)

ผู้ผลิตส่วนใหญ่ร้อยละ 81.25 ไม่ทราบเลยว่าอิฐมอญที่จำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลางนั้น
ถูกนำไปจำหน่ายยังสถานที่ใด และร้อยละ 18.75 ทราบเพียงแหล่งใหญ่ที่นำไปจำหน่าย เช่น
ในกรุงเทพมหานคร สระบุรี นครนายก ปราจีนบุรี ฯ. แต่ไม่ทราบแหล่งจำหน่ายที่แน่นอน
(ตารางที่ 4 - 15 ข้อ 3)

จำนวนพ่อค้ารับซื้ออิฐมอญในแหล่งผลิต ผู้ผลิตส่วนใหญ่ร้อยละ 68.75 ตอบว่าจำนวน
พ่อค้ารับซื้อประมาณ 1 - 5 คน และร้อยละ 31.25 ตอบว่ามีประมาณ 6 - 10 คน และ
สถานที่จำหน่ายอิฐมอญผู้ผลิตทุกคนจำหน่าย ณ โรงงานผลิตอิฐมอญ (ตารางที่ 4 - 15 ข้อ 4)

จากกล่าวได้ว่า ผู้ผลิตไม่ยินยอมเปิดตลาดด้วยตนเอง เนื่องจากขาดความรู้ด้าน
แหล่งจำหน่าย ขาดความสามารถในด้านหาตลาด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าการที่พ่อค้าเข้าไป
รับซื้อถึงโรงงาน มีผลทำให้ผู้ผลิตขาดความกระตือรือร้นที่จะหาตลาดเอง และผู้ผลิตขาดเงินทุน
ที่จะจัดหาตลาดด้วยตนเองได้

ตารางที่ 4 - 15 ช่องทางการจำหน่ายของอธิรุมอญ และจำนวนผู้รับซื้ออธิรุมอญ

รายละเอียดของข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การจำหน่าย (ตอบได้หลายข้อ)		
เป็นผู้จำหน่ายเอง	11	18.64
คนกลางในท้องถิ่นรับซื้อไปจำหน่าย	21	35.60
คนกลางท้องถิ่นอื่น	8	13.56
คนกลางผู้ขายขาดจัดเป็นผู้อซื้อ	<u>19</u>	<u>32.20</u>
รวม	<u>59</u>	<u>100.00</u>
2. ขายปลีกลูกค้าส่วนใหญ่เป็น		
คนในท้องถิ่น	8	72.73
คนท้องถิ่นอื่น	1	9.09
ผู้รับเหมาก่อสร้าง	<u>2</u>	<u>18.18</u>
รวม	<u>11</u>	<u>100.00</u>
3. แหล่งจำหน่ายของพ่อค้าคนกลาง <small>ผู้ผลิต</small>		
ทราบ	9	18.75
ไม่ทราบ	<u>39</u>	<u>81.25</u>
รวม	<u>48</u>	<u>100.00</u>
4. จำนวนผู้รับซื้ออธิรุมอญ		
1 - 5 คน	33	68.75
6 - 10 คน	<u>15</u>	<u>31.25</u>
รวม	<u>48</u>	<u>100.00</u>

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. วิธีการจำหน่าย และการแกมอิฐมอญ

พิจารณาในด้านวิธีการจำหน่ายในแหล่งผลิต วิธีการจำหน่ายในแหล่งอื่น และ การแกมอิฐมอญ

ก. วิธีการจำหน่ายในแหล่งผลิต

- 1) จำหน่าย ณ สถานที่ผลิต จำหน่ายเป็นคันรถ รถละประมาณ 25,000 - 50,000 ก้อน
- 2) ผู้ผลิตเป็นฝ่ายติดต่อกับพ่อค้าคนกลางโดยตรง เพื่อตกลงราคาซื้อขาย
- 3) ผู้ผลิตเป็นฝ่ายไปติดต่อกับนายหน้าประจำหมู่บ้าน เพื่อเข้าคิวรอการซื้อ
- 4) ผู้ผลิตที่ต้องการเงินสด และมีเงินทุนเพียงพอจะชะลอการจำหน่ายเพื่อจำหน่ายให้กับพ่อค้าชาจร ซึ่งอาจจะใช้ระยะเวลาาน
- 5) ผู้ผลิตจะจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลางผู้ขายวัตถุดิบให้กับตนเอง
- 6) ผู้ผลิตที่ไว้วางใจพ่อค้าคนกลางจะให้พ่อค้าคนกลางนำอิฐมอญไปจำหน่าย ก่อนแล้วจึงรับชำระเงินภายหลัง ซึ่งระยะเวลาชำระเงินไม่แน่นอนประมาณ 7 - 90 วัน
- 7) ผู้ผลิตขายอิฐมอญให้แก่ผู้ให้กู้เงินในราคาต่ำกว่าท้องตลาดประมาณ 1 - 2 บาท ถือเป็นค่าดอกเบี้ยเงินกู้ อย่างไรก็ตามการคิดดอกเบี้ยเงินกู้ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ ความไว้วางใจ และระยะเวลาการกู้เงินกับการจำหน่ายอิฐมอญตามวิธีนี้ เรียกว่า "การตกลอิฐ"
- 8) การจำหน่ายจะต้องมีการแกมอิฐมอญเพื่อทดแทนอิฐมอญที่แตกหักระหว่างการขนส่ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอกล่าวเรื่องการแกมอิฐมอญในหน้า หน้า 87 - 90

ข. วิธีการจำหน่ายในแหล่งอื่น

ตลาดอิฐมอญในปัจจุบันอยู่ในแถบภาคกลางเป็นส่วนใหญ่¹ โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร วิธีการจำหน่ายจะเริ่มจากผู้ผลิตอิฐมอญขายอิฐมอญโดยผ่านพ่อค้าคนกลางในท้องถิ่น หรือท้องถิ่นอื่น โดยใช้รถหรือเรือเป็นพาหนะบรรทุกอิฐมอญไปส่งให้กับพ่อค้าขายส่งในกรุงเทพมหานคร แหล่งนี้จะช่วยกระจายอิฐมอญออกไปยังตลาดต่าง ๆ ทั่วกรุงเทพมหานคร โดยผ่านพ่อค้าระดับต่าง ๆ อีกทอดหนึ่ง วิธีนี้เหมาะสำหรับผู้ผลิตอิฐมอญที่อยู่ห่างไกลการคมนาคมไม่สะดวก และมีทุนน้อยไม่สามารถจะนำอิฐมอญเข้าไปจำหน่ายโดยตรงในตลาดกรุงเทพมหานครได้

สำหรับผู้ผลิตอิฐมอญบางรายถ้ามีเงินทุนเพียงพอที่จะนำอิฐมอญไปจำหน่ายยังแหล่งอื่นได้ โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร ย่อมมีโอกาสดีกว่าผู้ผลิตรายอื่น คือ มีโอกาสรับทราบข่าวสารข้อเท็จจริง ข้อมูลเกี่ยวกับตลาด และราคาจำหน่ายด้วยแต่การที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำสินค้าของตนเองเข้ามายังตลาดโดยวิธีนี้จำเป็นต้องอาศัยกำลังคน และความสามารถทางการค้าของผู้ผลิตด้วย ดังนั้นผู้ผลิตที่ยังไม่มีประสบการณ์ด้านนี้ประกอบกับกำลังคนที่มีอยู่อาจไม่เพียงพอที่ยังคงต้องอาศัยคนกลางให้เป็นผู้ทำการจำหน่ายแทนอยู่ต่อไป ในปัจจุบันแหล่งตลาดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ขยายตลาดกว้างขึ้น เนื่องจากผู้ค้าพืชไร่นำสินค้ามาส่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและอ่างทอง เมื่อส่งสินค้าเสร็จก็จะบรรทุกอิฐมอญกลับไปจำหน่ายยังแหล่งของตน²

ค. การแกมอิฐมอญ

ผู้ผลิตอิฐมอญทุกรายเมื่อจำหน่ายอิฐมอญให้กับลูกค้าแล้วจะต้องแกมอิฐมอญให้ด้วย ซึ่งเป็นธรรมเนียมที่ปฏิบัติกันโดยทั่วไปในกลุ่มผู้จำหน่ายอิฐมอญเนื่องจากการขนส่งหรือการขนย้ายอิฐมอญทุกครั้งจะต้องมีอิฐมอญที่แตกหัก ชำรุด เสียหายใช้การไม่ได้

¹ ลุมพล พงษ์สุวรรณ, รายงานผลการวิจัย, (สถาบันวิจัยสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526), หน้า 64

² สัมภาษณ์ คณะประภอบ เดยดี อุตสาหกรรมจังหวัดลกลนคร 21 มกราคม 2529

ข้อสมมติในการวิจัยเกี่ยวกับการแกมอิฐมอญ คือ จะแกมจากปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อเตาของโรงงานทั้ง 3 ขนาดการผลิต ไม่มีการผลิตเพิ่มเติมเพื่อใช้เป็นสินค้าที่แกม เช่น ผู้ผลิตโรง 1 ผลิตอิฐมอญเตาละ 28,125 ก้อน หัก ปริมาณผลผลิตที่สูญเสียเตาละ 113 ก้อน คงเหลือ 28,012 ก้อน ดังนั้น ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อเตาจะเท่ากับปริมาณขาย บวก ปริมาณผลผลิตที่แกม การคำนวณปริมาณผลผลิตที่แกม เป็นดังนี้

คำนวณปริมาณขาย มีวิธีการคำนวณตามลำดับ ดังนี้

1) เปอร์เซ็นต์การแกม จากการสำรวจพบว่าทุกโรงงานมีการแกมเป็นร้อยละ 1 ของปริมาณการขาย ดังนั้นจึงต้องคำนวณหาปริมาณขายเสียก่อน

2) คำนวณปริมาณขาย โดยการเปรียบเทียบ ดังนี้

ปริมาณผลผลิตหลังหักเปอร์เซ็นต์สูญเสีย 101 ก้อน ปริมาณขายเป็น 100 ก้อน

ปริมาณผลผลิตหลังหักเปอร์เซ็นต์สูญเสีย x ก้อน ปริมาณขายเป็น ? ก้อน

ดังนั้นจะคำนวณ ได้ดังนี้

$$\text{ปริมาณขายเฉลี่ยต่อหน่วย} = \frac{\text{ปริมาณผลผลิตหลังหักเปอร์เซ็นต์สูญเสีย}^1 \times 100}{101}$$

ตัวอย่าง ปริมาณขายเฉลี่ยต่อเตา

$$\text{โรง 1} = \frac{28,012 \times 100}{101} = 27,735 \text{ ก้อน}$$

$$\text{โรง 2} = \frac{50,310 \times 100}{101} = 49,812 \text{ ก้อน}$$

$$\text{โรง 3} = \frac{142,409 \times 100}{101} = 140,999 \text{ ก้อน}$$

¹ จากตารางที่ 4 - 13 หน้า 78

3) คำนวณปริมาณผลผลิตที่แถม

$$\text{ปริมาณผลผลิตที่แถม} = \text{ปริมาณขาย} \times \text{เปอร์เซ็นต์การแถม}$$

ตัวอย่าง

$$\text{โรง 1} = 27,735 \times 1 \% = 277 \text{ ก้อน}$$

$$\text{โรง 2} = 49,812 \times 1 \% = 498 \text{ ก้อน}$$

$$\text{โรง 3} = 140,999 \times 1 \% = 1,410 \text{ ก้อน}$$

รายละเอียดเกี่ยวกับปริมาณผลผลิตที่แถม ได้แสดงไว้ในตารางที่ 4 - 16 หน้า

หน้า 90

ปริมาณผลผลิตที่แถมของโรง 1 โรง 2 และโรง 3 เป็นดังนี้

โรง 1 ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยเตาละ 28,125 ก้อน มีปริมาณผลผลิตเฉลี่ยหลังหักเปอร์เซ็นต์การสูญเสียเตาละ 28,012 ก้อน เปอร์เซ็นต์การแถมเป็นร้อยละ 1 ของปริมาณขาย

ปริมาณขายเฉลี่ยต่อปริมาณผลผลิต 10,000 ก้อน เป็น 9,861 ก้อน เตาละ 27,735 ก้อน และปีละ 388,290 ก้อน

ปริมาณผลผลิตที่แถมเฉลี่ยต่อปริมาณผลผลิต 10,000 ก้อน เป็น 99 ก้อน เตาละ 277 ก้อน และปีละ 3,878 ก้อน

โรง 2 ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยเตาละ 50,563 ก้อน มีปริมาณผลผลิตเฉลี่ยหลังหักเปอร์เซ็นต์การสูญเสียเตาละ 50,310 ก้อน เปอร์เซ็นต์การแถมเป็นร้อยละ 1 ของปริมาณขาย

ปริมาณผลผลิตที่แถมเฉลี่ยต่อปริมาณผลผลิต 10,000 ก้อน เป็น 99 ก้อน เตาละ 498 ก้อน และปีละ 5,976 ก้อน

โรง 3 ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยเตาละ 143,125 ก้อน มีปริมาณผลผลิตเฉลี่ยหลังหักเปอร์เซ็นต์การสูญเสียเตาละ 142,409 ก้อน เปอร์เซ็นต์การแถมเป็นร้อยละ 1 ของปริมาณขาย

ปริมาณขายเฉลี่ยต่อปริมาณผลผลิต 10,000 ก้อน เป็น 9,851 ก้อน เตาละ 140,999 ก้อน และปีละ 1,409,990 ก้อน

ตารางที่ 4 - 16 ปริมาณผลผลิตที่แกมของโรงงานวิกรมอภัย

โรงงานขนาด การผลิตที่	ปริมาณผลผลิต เฉลี่ยต่อเตา	ปริมาณผลผลิตเฉลี่ย หลังหักเปอร์เซ็นต์ การสูญเสียต่อเตา ¹	เปอร์เซ็นต์ การแกม %	ปริมาณขายเฉลี่ยต่อหน่วย ²			ปริมาณผลผลิตที่แกม ³ เฉลี่ยต่อหน่วย				
				10,000	ก้อน	เตา	๗	10,000	ก้อน	เตา	๗
				กิโลกรัม	ตัน	ตัน	ตัน	ตัน	ตัน	ตัน	
1	28,125	28,012	1	9,861	27,735	388,290	99	277	3,878		
2	50,563	50,310	1	9,851	49,812	597,744	99	498	5,976		
3	143,125	142,409	1	9,851	140,999	1,409,990	99	1,410	14,100		

¹ ตารางที่ 4 - 13 หน้า 78

² ปริมาณขายเฉลี่ยต่อหน่วย = $\frac{\text{ปริมาณผลผลิตหลังหักเปอร์เซ็นต์การสูญเสียเฉลี่ยต่อหน่วย}^1 \times 100}{101}$

ตัวอย่าง

โรง 1 ปริมาณขายเฉลี่ยต่อปริมาณผลผลิต 10,000 ก้อน = $\frac{9,960 \times 100}{101} = 9,861$ ก้อน

ปริมาณขายเฉลี่ยต่อเตา = $\frac{28,012 \times 100}{101} = 27,735$ ก้อน

ปริมาณขายเฉลี่ยต่อ๗ = ปริมาณขายเฉลี่ยต่อเตา x จำนวนเตาต่อ๗

= $27,735 \times 14 = 388,290$ ก้อน

³ ปริมาณผลผลิตที่แกมเฉลี่ยต่อหน่วย = ปริมาณขายเฉลี่ยต่อหน่วย x เปอร์เซ็นต์การแกม

ตัวอย่าง

โรง 1 ปริมาณผลผลิตที่แกมเฉลี่ยต่อปริมาณผลผลิต 10,000 ก้อน = $9,861 \times 1\% = 99$ ก้อน

ปริมาณผลผลิตที่แกมเฉลี่ยต่อเตา = $27,735 \times 1\% = 277$ ก้อน

ปริมาณผลผลิตที่แกมเฉลี่ยต่อ๗ = ปริมาณผลผลิตที่แกมเฉลี่ยต่อเตา x จำนวนเตาต่อ๗

= $277 \times 14 = 3,878$ ก้อน

ศูนย์วิทยพักรักษาตัว
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประมาณผลผลิตที่แถมเฉลี่ยต่อประมาณผลผลิต 10,000 ก้อน เป็น 99 ก้อน เตาละ 1,410 ก้อน และปีละ 14,100 ก้อน

3. การกำหนดราคาจำหน่าย

ความอยู่รอดของกิจการในระยะยาวก็คือความสามารถในการขายผลผลิตผลให้คุ้มกับต้นทุน โดยมีกำไรส่วนเกินเหลือเพียงพอเป็นค่าตอบแทนการลงทุนให้ผู้ลงทุน การกำหนดราคาจำหน่ายมีปัจจัยที่ต้องคำนึงถึง คือ ปัจจัยเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตและปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับต้นทุนการผลิต เช่น ความต้องการของตลาด สภาวะเศรษฐกิจ ลักษณะของกิจการ ฐานะการเงินของกิจการ ลักษณะของผลิตภัณฑ์ และข้อจำกัดของรัฐบาล การกำหนดราคาจำหน่ายจากต้นทุนการผลิตไม่ เป็นสิ่งถูกต้องนักเพราะจะทำให้กิจการอาจประสบกับโครงสร้างของราคาตลาดที่มีอยู่แล้วก็ได้ ผลผลิตที่บางชนิดต้นทุนการผลิตไม่ล้นสามารถจะกำหนดราคาจำหน่ายได้ แต่ต้นทุนเป็นตัวกำหนดให้ผู้ผลิตพยายามที่จะผลิตไม่ให้เกิดจากวงเงินต้นทุนที่จำกัด เพื่อให้ขายได้ในราคาตลาด

การกำหนดราคาจำหน่ายอิฐมอญก็เช่นเดียวกัน คือ ไม่สามารถจะกำหนดราคาจำหน่ายจากต้นทุนได้เพราะมีโครงสร้างราคาตลาดอยู่แล้ว จากการสำรวจพบว่าราคาจำหน่ายอิฐมอญไม่คงที่ขึ้นลงตามความต้องการของตลาด ราคาอิฐมอญจะสูงในช่วงฤดูฝน เพราะปริมาณการผลิตมีน้อย สำหรับราคาจำหน่ายผู้ผลิตส่วนใหญ่ไม่สามารถกำหนดราคาได้ด้วยตนเอง ถ้าเสนอขายในราคาที่สูงกว่าผู้ผลิตอื่นก็ไม่สามารถจะขายได้ เพราะผู้ผลิตมีมากมาย ผู้ซื้อไม่กี่ราย ผู้ซื้อจึงสามารถเลือกซื้อจากผู้เสนอราคาต่ำกว่าได้ จากการสำรวจพบว่า ความเห็นของผู้ผลิตส่วนใหญ่เห็นว่าพ่อค้าคนกลางเป็นผู้กำหนดราคาจำหน่าย บางรายตอบว่าราคาจำหน่ายเป็นราคาที่ตกลงซื้อขายกันระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย และผู้ผลิตส่วนใหญ่ตอบว่า ราคาจำหน่ายใช้ราคาตลาด

ผู้ผลิตทั้งหมดมีความเห็นว่าราคาจำหน่ายอิฐมอญในระหว่างปีไม่คงที่ ขึ้นอยู่กับความต้องการของตลาด ผู้ผลิตส่วนใหญ่ไม่พอใจในราคาจำหน่ายแต่ผู้ผลิตก็ไม่ทราบจะนำผลผลิตของตนไปขายที่ใดประกอบกับไม่มีเงินทุนหมุนเวียนที่จะชะลอการขายไว้ก่อนจึงจำเป็นต้องขายในราคาที่พ่อค้าคนกลางเสนอ

ราคาจำหน่ายอิฐมอญในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและอ่างทอง

ราคาจำหน่ายอิฐมอญในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นราคาขายส่งที่โรงงาน โดยผู้รับซื้อจะเป็นผู้สกัดพาหนะรถยนต์หรือเรือไปรับซื้อยังโรงงานผลิตอิฐมอญ ราคาขายส่งที่โรงงานและราคาขายปลีกอิฐมอญต่อ 100 ก้อน ในตลาดจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและอ่างทอง ระหว่างเดือน มกราคม - ธันวาคม พ.ศ. 2528 มีดังนี้

เดือน	<u>ราคาขายส่งที่โรงงาน¹</u>	<u>ราคาขายปลีก²</u>
	(บาท/100 ก้อน)	(บาท/100 ก้อน)
มกราคม	12 - 14.50	25
กุมภาพันธ์	12 - 14.50	25
มีนาคม	12 - 14.50	25
เมษายน	12 - 14.50	25
พฤษภาคม	13 - 14.50	25
มิถุนายน	13 - 14.50	25
กรกฎาคม	13 - 14.50	25
สิงหาคม	13 - 15	30
กันยายน	13 - 15	30 - 35
ตุลาคม	13 - 15	30 - 35
พฤศจิกายน	13 - 15	30 - 35
ธันวาคม	13 - 15	30 - 35

¹ สัมภาษณ์ผู้ผลิตอิฐมอญในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและอ่างทอง พ.ศ. 2528

² รายงานราคาสินค้าประจำปีของสำนักงานพาณิชย์จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและอ่างทอง พ.ศ. 2528

4. สภาพการตลาดและสภาพการแข่งขัน

การศึกษาสภาพการตลาดจะทำให้ผู้ผลิตได้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของวงจรธุรกิจ (Business Cycles) อันมีผลต่อการเลือกยุทธวิธีทางการตลาด การศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับการเกิดสภาพธุรกิจจะทำให้ผู้ผลิตทราบว่า เกิดคู่แข่งซึ่งผู้ผลิตจะต้องคำนึงถึงจำนวนคู่แข่ง ประเภทคู่แข่ง ความแข็งแกร่ง หรือพลังของคู่แข่ง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแข่งขันในเรื่องของ "ราคา" ในตลาดที่มีคู่แข่งกันมาก การเปลี่ยนแปลงด้านราคาอาจจะมีผลถึงจำนวนยอดขายที่เพิ่มขึ้น เพราะผู้ซื้อจะพิจารณาถึงบริการ คุณภาพ และความซื่อสัตย์อื่น ๆ ประกอบด้วยสภาพตลาดขายอิฐมอญขึ้นอยู่กับการต้องการของธุรกิจก่อสร้าง ถ้าระยะใดเศรษฐกิจรุ่งเรือง ธุรกิจก่อสร้างจะขยายการก่อสร้างมากอิฐมอญก็จะเพิ่มปริมาณการจำหน่ายได้สูง แต่ขณะใดที่ภาวะเศรษฐกิจฝืดเคืองธุรกิจก่อสร้างจะชะลอการก่อสร้างไว้ก่อน ปริมาณการจำหน่ายอิฐมอญย่อมลดลง เพราะฉะนั้นสภาพตลาดขายอิฐมอญจึงมีลักษณะการจำหน่ายขึ้นลงอยู่ตลอดเวลาเป็นแบบวัฏจักร

สภาพการแข่งขันของตลาดอิฐมอญเป็นลักษณะตลาดที่มีผู้ผลิตมากมาย แต่มีผู้ซื้อไม่กี่ราย

จากการสำรวจสภาพตลาดและสภาพการแข่งขันการผลิตอิฐมอญระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและอ่างทอง มีดังนี้

การเปรียบเทียบปริมาณจำหน่ายและสาเหตุที่ปริมาณจำหน่ายต่ำลง

ผู้ผลิตส่วนใหญ่ร้อยละ 52.08 ของจำนวนผู้ผลิตทั้งสิ้น มีปริมาณการจำหน่ายเปรียบเทียบกับปีก่อนมีปริมาณการจำหน่ายต่ำกว่าปีก่อน ร้อยละ 27.09 มีปริมาณการจำหน่ายเท่าเดิม และร้อยละ 20.83 มีปริมาณการจำหน่ายมากกว่าปีที่แล้ว

สาเหตุที่ปริมาณการจำหน่ายต่ำกว่าปีที่แล้ว ผู้ผลิตร้อยละ 76.00 ของผู้ผลิตที่มีปริมาณจำหน่ายต่ำกว่าปีที่แล้วตอบว่ามีสาเหตุเพราะมีคู่แข่งมาก ร้อยละ 12.00 มีปริมาณจำหน่ายต่ำลงเพราะผลิตน้อยลง ร้อยละ 8.00 มีปริมาณการจำหน่ายต่ำลงเพราะมีจำนวนแรงงานน้อยลง และร้อยละ 4.00 กำลังตัดสินใจจะเลิกผลิตก็เลยผลิตต่ำลง (ตารางที่ 4 - 17 ข้อ 1 และ 2)

ตารางที่ 4 - 17 สภาพการตลาดกับสภาพการแข่งขัน

รายละเอียดของข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ปริมาณธุรกิจที่จำหน่ายเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อน		
น้อยกว่า	25	52.08
เท่าเดิม	13	27.09
มากกว่า	10	20.83
รวม	48	100.00
2. ปริมาณการจำหน่ายน้อยกว่าเพราะ		
มีคู่แข่งเข้มมากขึ้น	19	76.00
ผลิตน้อยลง	3	12.00
กำลังศึกษินใจจะเลิกผลิต	1	4.00
แรงงานน้อยลง	2	8.00
รวม	25	100.00
3. ผู้ผลิตเคยไปตามพ่อค้าคนกลางมาซื้ออัฐมอญ		
ตาม	26	54.17
ไม่ตาม	22	45.83
รวม	48	100.00
4. เมื่อไปตามผู้รับซื้อราคาที่เสนอขาย		
ต่ำกว่าราคาผู้ผลิตอื่น	19	73.08
สูงกว่าราคาผู้ผลิตอื่น	-	-
เท่ากับราคาผู้ผลิตอื่น	7	26.92
รวม	26	100.00
5. ผู้ผลิตเคยเสนอขายอัฐมอญในราคาต่ำกว่าราคาตลาดหรือต่ำกว่าราคาของผู้ผลิตรายอื่น		
เคย	27	56.25
ไม่เคย	21	43.75
รวม	48	100.00
6. ค่าเหตุที่เสนอขาย		
เค็ดรอนในร้านค้าปลีก	5	18.52
เค็ดรอนในร้านเงินลงทุน	3	11.11
เค็ดรอนในร้านค้าปลีกและเงินลงทุน	17	62.96
ต้องการประหยัดผู้ผลิตรายอื่น	2	7.41
ต้องการเพิ่มยอดขาย	-	-
รวม	27	100.00

จากการสำรวจพบว่า มีผู้ผลิตรายใหม่ที่เพิ่งเข้ามาประกอบอาชีพนี้มากรายและในขณะเดียวกันมีผู้ผลิตบางรายผละออกจากการผลิตอีฐ เนื่องจากทนกับสภาวะเศรษฐกิจที่ผิดเคืองในบัลลูนไม่ได้ จากปริมาณขายที่น้อยลงเพราะมีคู่แข่งชันมากยอมแ่ล่งว่าผู้ผลิตต้องเผชิญกับการแข่งขันระหว่างผู้ผลิตด้วยกันซึ่งการแข่งขันย่อมมีมากเนื่องจากเป็นแหล่งที่มีผู้ผลิตจำนวนมาก ราย ผู้ผลิตบางรายอาจจะใช้นโยบายด้านราคาเป็นเครื่องมือในการแข่งขันระหว่างผู้จำหน่ายด้วยกันได้ เพราะตลาดอีฐมอญมีผู้ซื้อไม่กี่ราย แต่มีผู้ผลิตมากรายพ่อค้าส่วนใหญ่รับซื้ออีฐมอญอย่างไม่สม่ำเสมออย่างในภาวะเศรษฐกิจกำลังผิดเคืองเช่นนี้ วงการธุรกิจก่อสร้างยอมพลอยหยุดชะงักการก่อสร้างไปด้วย

วิธีการจำหน่ายและราคาจำหน่าย

ผู้ผลิตส่วนใหญ่ร้อยละ 54.17 ต้องไปตามพ่อค้าคนกลางมารับซื้ออีฐมอญ และส่วนน้อยร้อยละ 45.83 ไม่ไปตามพ่อค้าคนกลางมาซื้อ ผู้ผลิตที่ไปตามพ่อค้าคนกลางส่วนใหญ่ร้อยละ 73.08 จะจำหน่ายได้ในราคาต่ำกว่าผู้ผลิตรายอื่น ๆ และส่วนน้อยร้อยละ 26.92 จำหน่ายได้ในราคาเท่ากับผู้ผลิตรายอื่น ๆ (ตารางที่ 4 - 17 ย่อ 3 และ 4)

จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ผลิตส่วนใหญ่ที่ไปตามพ่อค้าคนกลางมาซื้อ จะเป็นผู้ผลิตโรง 1 โรง 2 ซึ่งมีผลผลิตต่ำ การรับซื้อจะลงชื่อผู้ผลิตเพื่อเข้าคิวรอการซื้อ ผู้รับซื้อจะพิจารณาเลือกซื้อจากลูกค้าที่รู้จักและมีสินค้าคุณภาพดีก่อนตามลำดับ ผู้ผลิตส่วนใหญ่ที่ไม่ได้ไปตามผู้รับซื้อจะเป็นผู้ที่มีผลผลิตมาก หรือเป็นผู้ที่การติดต่อซื้อขายเป็นประจำอยู่แล้วกับผู้รับซื้อ ทางเลือกของผู้รับซื้อถ้าต้องการซื้ออีฐมอญจะเลือกจากโรงงานที่มีปริมาณอีฐมอญมากเสียก่อนเพื่อซื้อเพียงจุดเดียวไม่ต้องตระเวนไปตามจุดต่าง ๆ นอกจากโรงงานเหล่านั้นจะไม่มีอีฐมอญจำหน่ายซึ่งจะตระเวนไปโรงงานอื่นต่อไป หรือรับซื้อในจุดที่อยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมมากที่สุด

สาเหตุของการเสนอขายในราคาต่ำ

จากการสำรวจพบว่าผู้ผลิตส่วนใหญ่ร้อยละ 56.25 ของผู้ผลิตทั้งสิ้นเคยเสนอขายอีฐมอญในราคาต่ำกว่าราคาตลาดหรือราคาต่ำกว่าผู้ผลิตรายอื่น และส่วนน้อยร้อยละ 43.75 ไม่เคยเสนอขายในราคาต่ำกว่าผู้อื่น ผู้ผลิตส่วนใหญ่ร้อยละ 62.96 มีสาเหตุที่เสนอราคาต่ำกว่าก็เพราะว่ามีความเดือดร้อนในด้านค่าครองชีพและเงินลงทุน รองลงมาร้อยละ 18.52 มีความเดือดร้อนในด้านค่าครองชีพ ร้อยละ 11.11 มีความเดือดร้อนในด้านเงินลงทุน และ

ร้อยละ 7.41 ต้องการประหยัดผู้ผลิตรายอื่น ๆ ที่ไปเล่นอขายในราคาต่ำกว่าตนเอง (ตารางที่ 4 - 17 ข้อ 5 และ 6)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นอาจกล่าวได้ว่าผู้ผลิตใช้นโยบายในการตัดราคาคู่แข่งขึ้นเพื่อแบ่งส่วนของตลาดที่ตนกำลังจะสูญเสียไป และเป็นที่น่าสังเกตว่าไม่มีผู้ผลิตรายใด เล่นอตัดราคาคู่แข่งขึ้นโดยมีความต้องการเพิ่มยอดขายของตนเองเลย การแข่งขันในการใช้นโยบายราคาจะไม่บังเกิดผลดีเลยถ้าคู่แข่งขึ้นนโยบายเดียวกันตอบโต้ ผู้ที่จะยังคงอยู่ในธุรกิจนี้ได้ก็คงจะมีแต่ผู้ที่มีเงินทุนเหลือเพื่อเท่านั้น ผู้ที่มีทุนทรัพย์น้อยหรือขาดแคลนทุนทรัพย์ก็จะค่อย ๆ ปิดกิจการไปทีละโรงงานทำให้ปริมาณผลผลิตรวมที่เคยเกินความต้องการของตลาดค่อย ๆ ลดลงจนกระทั่งในที่สุดจะถึงจุดที่ปริมาณผลผลิตรวมไม่เพียงพอสนองความต้องการของตลาด ราคาของอริภูมิจะค่อย ๆ เขยิบสูงขึ้น ๆ เมื่อราคาสูงขึ้นผู้ผลิตที่เคยผลไปก็กลับเข้ามาใหม่ เนื่องจากการผลิตอริภูมิไม่มีเทคนิคที่ลึกลับซับซ้อน ไม่ต้องใช้ฝีมือมากและการผลิตก็ไม่ต้องลงทุนมากนักจึงทำให้เกิดผู้ผลิตรายย่อยเป็นจำนวนมากรายแข่งขันกันทำการผลิตทำให้ปริมาณผลผลิตมากเกินความต้องการ จึงเกิดปัญหาเกี่ยวกับการตัดราคาขายกันเอง กล่าวคือผู้ผลิตเมื่อผลิตแล้วไม่ได้นำสินค้าเข้าสู่ตลาดเองต้องรอให้ผู้ซื้อมาซื้อเอง แต่ผู้ซื้อไม่ที่รายและการรับซื้อไม่ลุ่ม่าลุ่มอผู้ผลิตส่วนใหญ่จึงต้องขายแข่งกันโดยเล่นอขายในราคาต่ำเป็นการตัดราคากันเอง ทั้งนี้เพราะผู้ผลิตบางรายมีความจำเป็นต้องขายเพื่อให้มีรายได้มาใช้จ่ายในการครองชีพและการลงทุนทำให้ผู้ซื้อสามารถถกดราคาและเลือกซื้อสินค้าจากรายที่เล่นอราคาต่ำแต่ได้คุณภาพที่ต้องการ เหตุการณ์จะวนเวียนอยู่เช่นนี้ตลอดเวลา

จากการศึกษาสภาพตลาดของอริภูมิในระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือน โดยทำการศึกษาในเรื่องช่องทาง การจำหน่าย วิธีการจำหน่าย การกำหนดราคาและสภาพการแข่งขัน ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พบว่าผู้ผลิตขาดการจัดการด้านการตลาดในเรื่องดังกล่าว จึงก่อให้เกิดปัญหาการแข่งขันในด้านราคากล่าวคือ ผู้ผลิตมีปริมาณสินค้ามากจึงเล่นอขายสินค้าในราคาต่ำกว่าผู้ผลิตอื่นเพื่อให้ได้รายได้มาเพื่อใช้ในการครองชีพและการผลิต การเล่นอขายสินค้าด้วยวิธีการเช่นนี้ เรียกว่าเป็นการตัดราคากันเองระหว่างผู้ผลิตด้วยกัน ดังนั้นปัญหาสำคัญของอุตสาหกรรมอริภูมิในครัวเรือน คือ การตัดราคากันเองซึ่งตรงกับสัมมติฐานที่กำหนดไว้